

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Regionální politika EU a rozvoj statutárního města
Ostravy**

Jana Coubalová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jana Coubalová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Regionální politika EU a rozvoj statutárního města Ostravy

Název anglicky

Regional Policy EU and its Role in Development of the Statutory City of Ostrava

Cíle práce

Hlavním záměrem bakalářské práce bude analyzovat a zhodnotit regionální politiku EU z hlediska poskytování dotací obecně. V konkrétnější rovině se zaměřením na poskytování dotací určených pro oblast životního prostředí, v rámci operačního programu životní prostředí v programovém období 2007-2013, s predikcí očekávaných vlivů a dopadů navazujících v programovém období 2014+. Součástí práce bude i zhodnocení konkrétních realizovaných projektů týkajících se dotací určených pro statutární město Ostrava.

Metodika

V práci bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy, dostupných rozhodnutí o poskytnutí dotací, metodických dokumentů vztahujících se k zásadám poskytování dotací v rámci OP. Rovněž bude využito sekundární analýzy dat dostupných v dokumentech týkajících se realizovaných projektů. V rámci získávání dat budou vybráni příjemci environmentálních dotací osloveni formou dotazníkového šetření.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

regionální politika, regionální rozvoj, Evropská unie, dotační politika, operační program

Doporučené zdroje informací

- DISMAN, M. – UNIVERZITA KARLOVA. *Jak se vyrábí sociologická znalost : příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. ODBOR REGIONÁLNÍ A MUNICIPALNÍ POLITIKY, – WOKOUN, R. *Regionální politika a rozvoj v České republice*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 1999.
- PEKOVÁ, J. – KADĚŘÁBKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- PILNÝ, J. – PEKOVÁ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- WOKOUN, R. – COGAN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-608-3.
- WOKOUN, R. – MATES, P. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001. ISBN 80-7175-100-6.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 16. 11. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Regionální politika EU rozvoj statutárního města Ostravy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce, a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.3.2017_____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Ing. Jakubu Husákovi, PhD. za odbornou pomoc a metodické vedení bakalářské práce.

Děkuji rovněž své rodině a přátelům za poskytnutou morální podporu.

Regionální politika EU a rozvoj statutárního města Ostravy

Souhrn

Práce se zaměřuje na téma regionální politika EU a její vliv na rozvoj statutárního města Ostravy. Je rozdělena na tři tematické části.

První část tvoří literární rešerše, která se zaměřuje na základní pojmy zpracovávané problematiky. Dále popisuje obecné principy a cíle regionální politiky, nástroje, kterými je regionální politika realizována včetně dokumentů a související legislativy, především v programovém období 2007-2013.

Druhá část je zaměřena na základní charakteristiku statutárního města Ostravy z několika různých hledisek, např. historického, geografického a demografického. Třetí část se věnuje detailnějšímu popisu realizovaných projektů z prostředků EU v rámci Operačního programu Životní prostředí. Závěrečná část obsahuje shrnutí zjištěných poznatků a zhodnocení vybraných projektů.

Klíčová slova: regionální politika, regionální rozvoj, Evropská unie, dotační politika, operační program, životní prostředí

EU regional policy and development of the Ostrava city

Summary

This Bachelor's work focuses on the topic of EU regional policy and its influence on the development of the city of Ostrava. It is divided into three thematic sections.

The first part consists of a literature review which focuses on the basic concepts of processed issue. It also describes the general principles and objectives of the regional policy tools that regional policy is implemented including documents and related legislation, particularly in the period from 2007-2013.

The second part focuses on the basic characteristics of the city of Ostrava from various perspectives, eg. historical, geographic and demographic. Third part focuses more detailed

on the description of the projects implemented by the EU under the Operational Programme Environment. The final section contains the summary of findings and evaluation of selected projects.

Keywords: regional policy, regional development, European Union, endowment policy, operational program, environment

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika	12
3	Teoretická východiska	14
3.1	Základní pojmy	14
3.1.1	Region.....	14
3.1.2	Regionální rozvoj	16
3.1.3	Regionální politika	16
3.2	Regionální politika EU	17
3.2.1	Základní principy.....	17
3.2.2	Vznik	19
3.3	Programové období 2007-2013	21
3.3.1	Cíle a charakteristika	21
3.3.2	Fondy EU.....	22
3.3.3	Strukturální a investiční fondy:	23
3.3.4	Ostatní fondy	24
3.3.5	Programové dokumenty.....	24
3.3.6	Klíčové strategické programové dokumenty politiky soudržnosti	25
3.4	Programové období 2014-2020	25
3.4.1	Cíle	25
3.5	Regionální politika ČR	28
3.5.1	Současná česká regionální.....	28
3.5.2	Dokumenty regionálního rozvoje.....	29
3.5.3	Strategie regionálního rozvoje (SRR)	30
3.5.4	Národní rozvojový plán (NRP)	32
3.5.5	Národní strategický referenční rámec ČR (NSRR).....	33
4	Charakteristika statutárního města Ostrava	35
4.1	Historie a geografické vymezení	35
4.2	Administrativní členění.....	35
4.3	Obyvatelstvo	36
4.4	Zaměstnanost	37
4.5	Občanská vybavenost	38
4.6	Cestovní ruch	38
4.7	Životní prostředí	40

5	Aplikace regionální politiky EU k rozvoji statutárního města Ostravy	42
5.1	Operační program Životní prostředí	42
5.1.1	Charakteristika.....	42
5.1.2	Popis prioritních os.....	42
5.1.3	Srovnání programových období z hlediska alokace prostředků.....	46
5.2	Realizované projekty v rámci OP ŽP v Ostravě.....	49
5.2.1	Celkový přehled.....	49
5.2.2	Srovnání alokace prostředků dle prioritních os.....	50
5.2.3	Prioritní osa 1 – oblast vody	51
5.2.4	Prioritní osa 2 – oblast ovzduší	52
5.2.5	Prioritní osa 3 – oblast zdrojů energie	53
5.2.6	Prioritní osa 4 – oblast odpadů	54
5.2.7	Prioritní osa 5 – oblast průmyslového znečištění.....	55
5.2.8	Prioritní osa 6 – oblast stavu přírody a krajiny.....	55
5.2.9	Prioritní osa 7 – oblast vzdělávání a osvěty	56
5.3	Zhodnocení projektů	56
6	Závěr	61
7	Seznam použitých zdrojů.....	63
7.1	Knižní publikace	63
7.2	Internetové zdroje	64
8	Přílohy	68
8.1	Příloha č. 1 – Celková alokace prostředků v rámci OP ŽP 2007-2013	69
8.2	Příloha č. 2 – Přehled čerpání dotací (Ostrava, OP ŽP 2007-2013).....	70
8.3	Příloha č. 3 – Rozhovory s příjemci dotací.....	70

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Aktuální administrativní rozdělení statutárního města Ostravy....	36
Obrázek č. 2 – Národní kulturní památka Dolní oblast Vítkovice.....	39

Seznam grafů

Graf č. 1 – alokace prostředků určených pro OP ŽP 2007-2013.....	47
Graf č. 2 – Alokace prostředků určených pro OP ŽP 2014-2020.....	48
Graf č. 3 – Přidělené prostředky OP ŽP v období 200-2013 a 2014-2020.....	49
Graf č. 4. – Podíl realizovaných projektů OP-ŽP.....	50
Graf č. 5 – Podíl čerpaných prostředků dle prioritních os – oblast Ostrava.....	51

Graf č. 6 – Podíl čerpaných prostředků v prioritní ose 2	
-zdroje financování/ Ostrava	53
Graf č. 7 – Podíl čerpaných prostředků v prioritní ose 3	
-zdroje financování/ Ostrava.....	54
Graf č. 8 Srovnání podílů čerpaných prostředků na celkové alokaci os.....	57
Graf č. 9 průběh zpracování žádostí.....	59

1 Úvod

Bakalářská práce se věnuje základním směrům, formám a dopadům regionální politiky EU, a v konečném výsledku vlivům této strategie na regionální rozvoj zvoleného území.

Regionální politika EU plní v rámci celkové politiky evropského společenství velmi zásadní úlohu. Jako politika hospodářské a sociální soudržnosti působí na nadnárodní úrovni. Cílem je vyrovnat nebo alespoň zmírnit rozdíly mezi jednotlivými regiony na území států EU. Její důležitost a opodstatněnost vyjadřují mimo jiné i objemy prostředků, které jsou na regionální rozvoj vynakládány.

Vzhledem k neustálému vývoji jak politické situace, tak i ekonomik jednotlivých států, se v tomto kontextu vyvíjí i regionální politika EU, včetně forem poskytování pomoci, především efektivní směrování prostředků do konkrétních oblastí společnosti.

Kohezní politika EU představuje cílené přerozdělování finančních prostředků prostřednictvím evropských fondů a finančních mechanismů. V programovém období 2007-2013 byla tato politika realizována v rámci 26 operačních programů. V tomto období byly v ČR aktuální především cíle politiky soudržnosti - Konvergence, Evropská územní spolupráce, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Mezi nejvýznamnější z operačních programů, které byly v tomto období realizovány, se řadí, především z hlediska objemu vynaložených prostředků, Operační program životního prostředí. Prostředky alokované na realizaci opatření k zachování přírodních zdrojů, podporu ekologicky příznivých technologií, revitalizaci přírodního bohatství a obnovitelnosti přírodních zdrojů představují částku přes 5 miliard EUR z celkového rozpočtu evropského společenství.

Bakalářská práce je zaměřena na statutární město Ostrava a vychází z programového období 2007-2013. Kromě dostupnosti zdrojů a informací potřebných ke zpracování práce je dalším důvodem i kontroverznost oblasti jako jedné z nejvíce ohrožených z hlediska životního prostředí. Současně je nyní, po ukončení programového období, toto téma zajímavé z hlediska vyhodnocení čerpání dotací

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je zhodnotit regionální politiku EU v programovém období 2007-2013 v regionu Ostrava, její působnost konkrétně v rámci Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Práce je zaměřena na dotační politiku v oblasti životního prostředí včetně zhodnocení konkrétních realizovaných projektů financovaných z prostředků Operačního programu Životní prostředí v programovém období 2007-2013, s predikcí očekávaných vlivů a dopadů navazujících v programovém období 2014+.

V rámci hlavního cíle budou celkově vyhodnoceny dopady a účinky dotační politiky na regionální rozvoj statutárního města Ostravy. Také bude analyzován vliv poskytnutých dotací nejen na oblast životního prostředí, ale v této návaznosti i očekávaný přínos pro regionální rozvoj a konečný důsledek ve vývoji regionu z různých hledisek

2.2 Metodika

Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. V teoretické části budou vymezeny základní pojmy a charakteristiky z oblasti regionální politiky, její pojetí v rámci EU a proces implementace v ČR. Zdrojem dat pro tuto část práce budou informace získané studiem odborných publikací a doporučené literatury, metodických dokumentů vztahujících se k uvedené problematice a webových stránek příslušných úřadů a organizací. Budou charakterizovány fondy a programy, které byly v rámci programového období realizovány, objem alokovaných prostředků a jejich poměr v celkovém objemu poskytnutých dotací v určeném regionu. Součástí práce bude také predikce očekávaných přínosů v novém programovém období 2014+.

V empirické části bude uvedena především charakteristika regionu z vybraných hledisek, zejména z hlediska geografického, administrativního, sociálně ekonomického a demografického. Bude zhodnocen přínos Operačního programu Životní prostředí z obecného hlediska, formulovány základní cíle a dopady a také popsány prostředky, které byly v programovém období použity. V této části práce budou rovněž zmíněny některé projekty, které byly v rámci uvedeného operačního programu v Ostravě realizovány, včetně popisu očekávaných vlivů na životní prostředí a s predikcí očekávaných dopadů.

Pro získání potřebných údajů bude využita sekundární analýza dat z dostupných publikací a dokumentů. Konkrétní realizované projekty budou posuzovány na základě primárních dat získaných v rozhovorech s příjemci dotací. Forma rozhovorů byla zvolena v průběhu zpracování, kdy, vzhledem k výtěžnosti dat a počtu respondentů, bylo možné touto cestou získat informace od příjemců dotací více do hloubky, než by tomu bylo v případě původně uvažovaného dotazníku.

Informace budou čerpány především ze zdrojů Ministerstva životního prostředí, Státního fondu životního prostředí (evidence žádostí Central) a Českého statistického úřadu. Pro zhodnocení budou vybrány především investiční dotace vedené v systému EDS/SMVS (programové financování ISPROFIN). Závěrem budou získané poznatky obsažené v předešlých částí práce shrnuty a vyhodnoceny.

3 Teoretická východiska

3.1 Základní pojmy

3.1.1 Region

Definice regionu

Obecně je region z pohledu regionalistiky vnímán jako „územní s definovanými prvky, v němž existuje specifická funkční a související infrastruktura a prosazuje se společný zájem na rozvoji regionu a na zlepšení blahobytu občanů.“ (Kovárník, Stejskal, 2009, s. 20)

Podle jiné definice „region může být subnárodním celkem – část jednoho státu nebo jednoho národního hospodářství oddělená od ostatních oblastí formálními hranicemi a obvykle s nimi spojená ekonomickými bariérami.“ (Kovárník, Stejskal, 2009, s. 20)

Ve snaze definovat pojem co nejpřesněji lze použít další definici, ale i ta je ovšem v konečném výsledku velmi obecná:

„Region – termín region, popř. rajón, se používá již dlouhou dobu. V různých regionálních pracích se používá v různém smyslu. Tento problém lze překonat tím, že region bude chápán jako komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry. Analýza a hodnocení regionů je tradičním a současně vysoce moderním úkolem regionalistiky.“ (Mates, Wokoun, 2001, s. 113)

Z uvedených definic regionu je patrné, že striktní vymezení a charakteristika tohoto výrazu nejsou zcela jednoznačné. Existuje ovšem mnoho hledisek, kritérií a pohledů, na základě kterých je možné region definovat, což je velmi dobře patrné na příkladu další definice pojmu region:

„V nejobecnějším pojetí považujeme za region jakýkoliv územní celek, který je podle jednoho či více znaků (kritérií) vyčlenitelný z širšího území, jenž je pomocí těchto znaků vymezován pro konkrétní účel (ekonomické zájmy, vytváření informačních systémů, administrace), či jemuž v uspořádání území přísluší konkrétní funkce. v tomto smyslu se region uplatní i jako alternativa k termínům lokalita, okrsek a dalším, označujícím v zásadě již dále nedělitelné územní jednotky.“ (Matoušková a kol, 2000, s.18)

Dělení podle kritérií

Potřeba vymezení regionů vznikla v důsledku stále složitější prostorové, administrativní a ekonomické organizace společnosti. Mezi nejčastější kritéria, podle kterých je možné regiony členit patří například **hledisko vnitřní struktury**:

Podle tohoto hlediska lze vnímat **regiony homogenní**, tj. celky, které jsou posuzovány na základě podobnosti, shody jednoho či více znaků, například podle převažující koncentrace odvětví nebo jejich seskupení. Vznikají tak kupříkladu regiony průmyslové nebo zemědělské. Protipólem jsou pak **regiony nehomogenní** (nodální, heterogenní, uzlové, spádové či funkční), které tvoří soubor jednotek funkčně propojených vazbami především na jádro regionu. Tím je převážně sídelní centrum (nodus, uzel). Vazby spádového území a centra vznikají na základě různorodých funkcí, například vytváření pracovních příležitostí. (Klímová, Žitek, 2008)

Dalším dělením z hlediska struktury je rozdělení na **makroregiony**, **mezoregiony** a **mikroregiony**, nebo rozdělení **z hlediska zajištění služeb a obslužnosti** na **subregiony**. představující nižší řád, zázemí, kterému jsou služby a zboží poskytovány a na **regiony**, představující vyšší řád, v jehož kompetenci je služby a zboží poskytovat.

Regiony je dále možné dělit **z hlediska účelu** na **administrativní**, které jsou vymezeny na základě potřeb státní správy a samosprávy a vztahy jsou založeny na systému nadřízenosti a podřízenosti v souladu s principy řízení správní činnosti. (toto rozdělení se týká území celého státu), nebo na typicky **účelové**, kdy jsou oblasti vymezeny v souvislosti s potřebou řešit problémy spadající do různých oblastí běžné činnosti, například cestovní ruch, kvalita životního prostředí, apod. Jako typický příklad lze uvést chráněné krajinné oblasti Mezi další možná kritéria, která je možné použít pro definování regionu jsou například znaky **ekonomické výkonnosti**, na základě kterých je možné odlišit **regiony růstové**, tedy rozvíjející se a vytvářející vhodné podmínky pro rozvoj nových odvětví, vytváření pracovních příležitostí a ve kterých se zvyšuje počet obyvatel. Ze stejného hlediska je možné definovat **regiony stagnující**, ve kterých k zásadním ekonomickým změnám nedochází nebo **regiony problémové**, které jsou ekonomicky málo výkonné například následkem strukturálních změn, díky kterým dochází k útlumu činnosti výrobních odvětví. (Wokoun a kol, 2008)

3.1.2 Regionální rozvoj

Definice

Regionální rozvoj je úzce svázán s pojmem regionální politika. Oba tyto pojmy je možné chápat jako činnosti státu směřující ke snižování regionálních disparit a k podpoře rozvoje příslušného územního celku, jak z hlediska zvyšování ekonomické a sociální úrovně, tak i z hlediska růstu konkurenceschopnosti regionu. Vyvážený rozvoj potenciálu území je směřován ke zvyšování kvality života a životní úrovně obyvatel. (Kovárník, Stejskal, 2009)

3.1.3 Regionální politika

Definice

Jak bylo již výše uvedeno, regionální politiku lze charakterizovat jako konkrétní projev úsilí společnosti o eliminaci regionálních rozdílů pomocí poznatků regionalistiky jako akademického pojetí regionálního rozvoje. (Wokoun a kol, 2008)

Obecně lze říci, že „poznání regionalistiky přispívá k tvorbě a realizaci regionální politiky. Regionální politika je koncepční a výkonná činnost státu a regionálních orgánů, jejichž cílem je přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů; snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů; podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů, zejména pokud jde o aktivaci jejich nedostatečně využívaného hospodářského a sociálního potenciálu.“ (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2008, s. 78)

Vznik

V rámci regionálních věd se od třicátých let dvacátého století vymezuje jako samostatná kategorie regionální politika. Její vznik je možné lokalizovat na území Velké Británie, která především v důsledku hospodářské krize byla nucena řešit vzniklé výrazné sociální disparity v tradičních průmyslových regionech. Vývoj událostí vedl k nutnosti legislativního určení pravidel pro přidělování prostředků, které měly vymezeným regionům zajistit účinnou pomoc při odstranění sociálních a ekonomických rozdílů (1934, Zákon o speciálních územích).(Wokoun a kol., 2008)

V českých zemích se tento trend objevuje ve čtyřicátých letech devatenáctého století v souvislosti s rozvojem nových průmyslových center, dále v souvislosti s rozvojem dopravních sítí, především železniční a silniční sítě, s rozvojem těžby uhlí a dalším industriálním pokrokem. (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2008)

Úrovně

Realizace regionální politiky se provádí na více úrovních. Na úrovni nadnárodní se jedná o regionální politiku, která je nezávislá na státních politikách členských států a je vykonávána přímo EU. Dále pak na úrovni republikové (státní), která je zajišťována orgány státní správy a je zaměřena na předem vymezené regiony. S tím souvisí další úroveň, regionální, kterou zajišťují orgány regionální samosprávy, má celoplošný charakter a je zaměřená především na vnitroregionální problematiku obcí, mikroregionů a regionálních celků. Na obou státních úrovních je provádění regionální politiky realizováno prostřednictvím programových dokumentů, do kterých jsou promítnuty základní principy jejího zajištění – princip koherence (souladnosti) a princip konvergence (sbližování) (Wokoun, Mates, 2011; Hudečková Lošťák, Ševčíková, 2008)

3.2 Regionální politika EU

3.2.1 Základní principy

Regionální politika EU vychází z několika zásadních principů, jedná se především o následující zásady:

princip koncentrace

na základě kterého by měly být prostředky využívány pouze k realizaci předem určených cílů, s maximální účelností a užitkem a cíleně tak, aby nedocházelo k roztržiténosti na méně významné záměry. V souladu s výše uvedeným principem by měly být prostředky primárně umísťovány do nejvíce problémových regionů.

princip partnerství

který předpokládá velmi úzkou spolupráci mezi kompetentními orgány členských států a Evropskou Komisí a také zapojení konečných příjemců prostředků (myšleno subjekty územní samosprávy a soukromé subjekty) do procesu konkrétního rozdělení zdrojů.

princip programování

je další velmi důležitý operační princip zajišťující časový rozvrh pro alokaci prostředků. V zásadě platí, že konec každého programového období je shodný s určenými výhledy financování v rámci celkového rozpočtu Společenství. Celková alokace prostředků je stanovena ve výši předpokládaného objemu čerpání v rámci celého operačního programu, nikoliv na úrovni jednotlivých projektů, které jsou využívány pouze k realizaci dílčích úkolů programu.

princip doplňkovosti

na základě kterého by měly být prostředky získané z rozpočtu EU být vnímány pouze jako doplněk k ostatním veřejným výdajům, tj. v podstatě jde o spolufinancování projektů ze strany EU. Prostředky jsou v rámci operačních programů tzv. účelově určeny a nelze jimi pokrývat jiné výdaje státního rozpočtu.

princip monitorování a vyhodnocování

je další princip, který nabývá stále větší důležitosti. Představuje průběžné sledování uskutečněných výdajů, jejich následnou kontrolu uznatelnosti a efektivnosti. Součástí je i vyhodnocení dopadů projektu, které by mělo korespondovat s predikovaným záměrem stanoveným při zahájení projektu. Průběžné monitorování realizace je podkladem pro konečné vyhodnocení přínosů projektů.

princip solidarity

vychází ze základních zásad regionální politiky EU a představuje financování rozvoje méně ekonomicky silných států prostřednictvím příspěvků od států hospodářsky vyspělejších.

princip subsidiarity

zajišťuje plnění cílů na nejnížší možné úrovni rozhodování (ustanovena na základě Maastrichtské smlouvy z roku 1992). (Wokoun., 2006,)

3.2.2 Vznik

Regionální politika EU vznikala od šedesátých let dvacátého století v několika etapách. Ty je možné vymežit na základě jednotlivých charakteristik .

První etapa 1958-1973:

Pro toto období je typický individuální přístup státu bez koordinace na nadnárodní úrovni. Jednotlivé státy nevykazovaly velké rozdíly v základních úrovních a řešily spíše vnitřní regionální rozdíly (jednalo se o zakládající členy Evropského společenství uhlí a oceli) Itálie). V důsledku výše uvedeného nebylo nezbytně nutné vytvářet společnou regionální politiku. V průběhu této etapy byl v roce 1960 založen Evropský sociální fond (ESF), který měl přispět k zajištění rekvalifikace pracovní síly v postižených oblastech. Následně vznikl v roce 1962 Evropský orientační a záruční fond pro zemědělce (EAGGF), který byl počátkem společné zemědělské politiky. V této době bylo jejím prioritním cílem zabezpečit dostatečné množství potravin v poválečných letech.

Druhá etapa 1974-1985:

V této době se rozšířila původní členská základna o Dánsko, Irsko, Velkou Británii a později i o Řecko. Přistoupení nových členů mělo za následek větší prohloubení rozdílů mezi regiony a vyvolalo potřebu koordinovat regionální politiku na nadnárodní úrovni. V roce 1975 došlo k založení Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), který měl za cíl podpořit především regiony s převahou zemědělství a oblasti zasažené strukturálními změnami průmyslu.(Wokoun a kol-,2008)

Třetí etapa 1986-1993:

V počátku období byl schválen Akt o jednotné Evropě (1986), dále došlo k rozšíření členské základny o Španělsko a Portugalsko a založení předvstupního fondu PHARE. Rok 1988 je možné považovat za rok vzniku tzv. strukturální politiky, která vznikla sjednocením regionální politiky s částí agrární a sociální politiky. V posledním roce této etapy byl založen Finanční nástroj na usměrňování rybolovu (FIFG) a Fond soudržnosti (CF).

Čtvrtá etapa 1994-1999:

Tato etapa je charakteristická reformou strukturálních fondů, v rámci které bylo stanoveno 6 cílů strukturální politiky (např. podpora rozvoj a strukturálních změn zaostávajících regionů, boj s dlouhodobou nezaměstnaností a podpora migrace mladých lidí a osob vyřazených z trhu práce do pracovního procesu, podpora rozvoje venkovských regionů, rozvoj a strukturální změny regionů s extrémně nízkým zalidněním). Opět se v této etapě rozšířila členská základna, přistoupilo Finsko, Švédsko a Rakousko. Došlo k rozšíření předvstupních programů o program Sapard a ISPA. V této době činil podíl obyvatelstva žijícího v podporovaných regionech členské základny evropského společenství 52% a podíl regionální a strukturální politiky na výdajích EU představoval přibližně 35% z celkových výdajů rozpočtu.

Pátá etapa 2000-2006:

V rámci páté etapy došlo k výraznému omezení počtu cílů, z původních šesti zůstaly pouze tři. Tato reforma byla výsledkem snahy o efektivnější alokaci finančních prostředků společenství. V této etapě byly stanoveny cíle:

Cíl 1 - Podpora rozvoje zaostávajících regionů (spojení cíle 1 a 6)

Cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se z restrukturalizací (spojení cíle 2 a 5b)

Cíl 3. – Podpora politiky (spojení cíle 3 a 4) (www.strukturalni-fondy.cz)

V průběhu páté etapy byl založen Fond solidarity (EUSF), který byl zřízen pro pomoc regionům postiženým přírodní katastrofou. V roce 2004 přistoupilo 10 nových členů a došlo ke snížení hranice průměru HDP. Také bylo zavedeno přechodné období pro tzv. phasing out regiony. Počet obyvatel žijících v podporovaných oblastech se snížil na 41% a alokace prostředků na rozvoj strukturální politiky se představovala přibližně 37% ročního rozpočtu EU (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 008; www.strukturalni-fondy.cz)

3.3 Programové období 2007-2013

3.3.1 Cíle a charakteristika

Financování cílů regionální politiky je zajišťováno z prostředků rozpočtu Evropské unie, který je tvořen z příspěvků členských států. Tyto prostředky jsou pak dále rozdělovány podle jednotlivých finančních nástrojů.

V tomto programovém období bylo na politiku soudržnosti ve všech členských státech vyčleněno přibližně **350 miliard eur** (střednědobý výhled), což představuje více než jednu třetinu rozpočtu EU pro toto rozpočtové období. Pro Českou republiku to znamenalo možnost čerpat z těchto prostředků Evropské unie více než **26 miliard eur**.

Investiční výdaje členských států se soustředily zejména na cíle vyplývající ze strategie EU na podporu růstu a zaměstnanosti (tzv. Lisabonské strategie).

Nařízeními Evropské unie byly stanoveny obecné podmínky pro využívání prostředků z evropského rozpočtu, ale konkrétní strategie a oblasti pro čerpání evropských prostředků byly zakotveny v Národním strategickém referenčním rámci. Ten byl po zpracování členskými státy schválen Evropskou komisí. I nadále byla preferována větší efektivnost při nakládání s finančními prostředky.

V uvedeném programovém období byly vymezeny **tři cíle**. Prostředky k jejich realizaci byly do rozpočtů jednotlivých členů zapojeny prostřednictvím **strukturálních fondů a Fondu soudržnosti**. (www.strukturalni-fondy.cz)

1 - Cíl Konvergence

je zaměřený na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II a je určen pro především regiony s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75% průměru stanoveného pro celou EU. Dalším kritériem pro čerpání prostředků je výše hrubého národního důchodu (HND), který by měl být nižší než 90% průměru stanoveného pro EU. Následkem rozšíření členské základny EU o 13 států (období 1994-2006) došlo k výraznému nárůstu diferencí mezi regiony v rámci evropského společenství. Zmírnění těchto rozdílů je předmětem dlouhodobých iniciativ, především se jedná o vytváření podmínek pro hospodářský růst a zaměstnanost. Tento cíl je finančně zajišťovaný z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (CF) Prostředky přidělené do cíle

Konvergence představovaly 81,5% z celkové alokace (pro ČR se jedná o objem ve výši 97%). V České republice pod tento cíl spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl.m. Prahy.(www.strukturalni-fondy.cz)

2 - Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

je orientován na podporu regionů na úrovni NUTS 2 nebo NUTS 1, které vykazují vyšší limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Tento cíl je financován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního a Evropského sociálního fondu (ESF) a v České republice pod něj spadá Hlavní město Praha. Prostředky je možné čerpat prostřednictvím **regionálních** programů, především zaměřených na podporu ekonomických změn, například v průmyslových nebo venkovských oblastech. Další možností je prostředky získat prostřednictvím národních programů, které jsou zaměřené, mimo jiné, na podporu politiky plné zaměstnanosti nebo sociálního začlenění. Prostředky přidělené do uvedeného cíle představovaly 16% z celkové alokace (pro ČR se jedná o objem ve výši 1,6%).(www.strukturalni-fondy.cz; Wokoun, 2007)

3 - Cíl Evropská územní spolupráce:

podporuje formy přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS 3 a týká se všech regionů podél vnitřních a některých vnějších pozemních hranic, včetně regionů úrovně NUTS 3 podél námořních hranic. V případě námořních hranic je podmínkou vzájemná obecná vzdálenost regionů nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financovaný z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a v České republice pod něj spadají všechny regiony. Prostředky přidělené do uvedeného cíle představovaly 16% z celkové alokace (pro ČR se jedná o objem ve výši 1,6%).(www.strukturalni-fondy.cz)

3.3.2 Fondy EU

Finanční prostředky určené ke snižování především ekonomických a sociálních disparit mezi členskými státy jsou rozdělovány prostřednictvím fondů EU. Tyto fondy tak představují hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti

(HSS). Pro programové období 2007-2013 byly definovány tři hlavní **strukturální a investiční fondy**, z nichž některé svou platností přesahují i do dalšího programového období 2014-2020 pod označením ESI. (www.strukturalni-fondy.cz)

3.3.3 **Strukturální a investiční fondy:**

Finanční prostředky z těchto fondů jsou určeny primárně pro spíše problémové regiony, stagnující průmyslové nebo venkovské oblasti. Jejich přidělování v rámci programových období je přesně definováno a vázáno na stanovené priority a cíle. Jedná se o tyto fondy:

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Tento fond se zaměřuje především na modernizaci a posilování hospodářství, prolíná do mnoha oblastí. Finanční prostředky jsou využívány na zajištění investičních projektů, jako např. výstavba silnic a železnic, výsadba a regenerace zeleně, odstraňování ekologických zátěží, rekonstrukce kulturní památek apod. Jedná se o fond se největším objemem prostředků, jehož prostředky jsou určeny pro všechny tři cíle programového období. (www.strukturalni-fondy.cz; www.ec.europa.eu)

Evropský sociální fond (ESF)

V rámci evropského sociálního fondu jsou podporovány zejména neinvestiční projekty zaměřené na oblast zaměstnanosti a na rozvoj lidských zdrojů, například rekvalifikace dlouhodobě nezaměstnaných, speciální programy pro mládež, etnické menšiny nebo programy pro osoby se zdravotním postižením a další znevýhodněné skupiny. Prostředky mohou být využity také na tvorbu a rozvoj vzdělávacích programů apod. (www.strukturalni-fondy.cz)

Fond soudržnosti (CF)

Tento fond je nazýván také Kohezním fondem a jeho finanční prostředky jsou pouze na podporu rozvoje chudších **států**. V tomto ohledu se liší od ostatních strukturálních fondů, jejichž prostředky lze čerpat i na projekty podporující rozvoj méně rozvinutých regionů. Z prostředků Kohezního fondu jsou podporovány pouze investiční aktivity se

zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (transevropské sítě) nebo projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a na oblast obnovitelných zdrojů energie.(www.strukturalni-fondy.cz)

3.3.4 **Ostatní fondy**

Další prostředky jsou členskými státy poskytovány v rámci:

Fondu solidarity (EUSF)

jehož prostřednictvím jsou poskytovány prostředky na zajištění pomoci při následcích velkých přírodních katastrof, ale také na zajištění preventivních opatření proti těmto katastrofám. Prostředky mohou být poskytnuty postiženému státu, pokud jsou škody vyšší než 0,6 % jeho HDP. .(www.strukturalni-fondy.cz)

Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EGF)

v rámci kterého jsou poskytovány pouze členskými státy prostředky zajišťující pomoc pracovníkům propuštěným v důsledku globalizace (u velkých podniků změna sídla firmy mimo území EU, v případě bankrotu či propouštění většího počtu zaměstnanců v rámci určitého regionu a odvětví).(www.strukturalni-fondy.cz)

Prostředky v rámci společenství mohou být poskytnuty i z jiných zdrojů, např. v rámci tzv. finančních mechanismů, mezi které patří Norské fondy (součást EHP – evropského hospodářského prostoru) nebo v rámci Švýcarsko české spolupráce. (Wokoun, 2006)

3.3.5 **Programové dokumenty**

Cíle kohezní politiky EU jsou realizovány v rámci sedmiletých programových období. Pro každé období je členský stát povinen vypracovat nový programový dokument, ve kterém je stanoven rozpočet a definovány cíle a priority, které se stát snaží naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU.(www.strukturalni-fondy.cz)

3.3.6 Klíčové strategické programové dokumenty politiky soudržnosti

Mezi klíčové programové dokumenty politiky soudržnosti, kterými se EU řídí při realizaci kohezní politiky, patří Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) obsahující aktuální úkoly politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro dané období. Dále každý členský stát vytváří svůj Národní rozvojový plán (NRP), ve kterém přesně definuje hlavní rozvojové problémy země. Hlavní snahou je docílit společného koncenzu NRP a SOZS vzhledem k možnému rozdílu mezi prioritami rozvoje určitého státu a prioritami celoevropské kohezní politiky z hlediska všech členských států.(www.strukturalni-fondy.cz)

Dalším důležitým dokumentem, který již vymezuje podobu realizace kohezní politiky na území konkrétního členského státu, je Národní strategický referenční rámec (NSRR). (www.strukturalni-fondy.cz)

3.4 Programové období 2014-2020

3.4.1 Cíle

Pro nové programové období 2014-2020 je obecně hlavní snahou ještě více zefektivnit využití fondů ve prospěch cílů stanovených Strategii EU2020. V rámci této snahy každý z členských států zpracoval **Dohodu o partnerství**, která byla schválena Evropskou komisí. Součástí dokumentů je specifikace podporovaných oblastí včetně finančního zajištění.

Oproti předcházejícímu období bylo provedeno několik dalších **zásadních změn**. Na jedné straně došlo ke snížení počtu cílů politiky soudržnosti (Konvergence, Evropská územní spolupráce a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost), které pro nové období zůstávají dva – Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.

V ČR jsou pro tyto cíle schváleny operační programy, které jsou i nadále financované z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Fondu soudržnosti (CF) a Evropského sociálního fondu (ESF).

Pro cíl **Investice pro růst a zaměstnanost** se jedná o operační programy:

OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

OP Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Zaměstnanost
OP Doprava
OP Životní prostředí
Integrovaný regionální operační program
OP Praha – pól růstu ČR
OP Technická pomoc (www.strukturalni-fondy.cz)

Pro cíl **Evropská územní spolupráce** jsou určeny operační programy:

OP přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou
OP přeshraniční spolupráce mezi Slovenskou republikou a Českou republikou
OP přeshraniční spolupráce mezi Rakouskou republikou a Českou republikou
OP přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou
OP přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou
OP nadnárodní spolupráce CentralEurope
OP nadnárodní spolupráce Danube
Operační programy meziregionální spolupráce (www.strukturalni-fondy.cz)

Mimo výše uvedené byl také vymezen program financovaný z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova – Program rozvoje venkova a OP rybníkářství 2014-2020, který je financovaný z Evropského námořního a rybářského fondu.

(www.strukturalni-fondy.cz)

EAFRD – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, který by měl zajistit vyšší konkurenceschopnost v oblasti zemědělství a lesnictví, životního prostředí, odstranění diverzifikace venkova v oblasti hospodářství apod.

EMFF – Evropský námořní a rybářský fond, který představuje finanční nástroj společné rybářské politiky na podporu rybolovu, v rozsahu mořského i vnitrozemského

rybolovu, dále se zaměřuje na investiční aktivity v rámci modernizace zpracovatelského průmyslu apod.

Pro aktuální programové období nastaven systém **předběžných podmínek**, který je charakterizován jako klíčový předpoklad pro efektivní čerpání finančních prostředků fondů ESI. V případě nedostatečného plnění těchto podmínek je Evropská komise oprávněna odmítnout nebo pozastavit průběžné platby dotčené části programu. Harmonogram plnění předběžných podmínek je součástí jednotlivých programů i **Dohod o partnerství**. Tyto podmínky lze rozdělit na obecné a tematické. Jsou definovány pro oblasti

- *nediskriminace,*
- *rovné příležitosti,*
- *zdravotně postižení,*
- *veřejné zakázky,*
- *veřejná podpora*
- *posuzování vlivů záměrů na životní prostředí EIA/SEA a statistické ukazatele.*

Tematické předběžné podmínky pokrývají rozsáhlé oblasti, za nejvýznamnější lze považovat např. oblast účinné veřejné správy, energetiky či strategického zarámování oblastí jako je školství či výzkumu a vývoje, ale i mnoho dalších.(www.strukturalni-fondy.cz)

V rámci nového období je kladen daleko větší důraz na kvalitu strategických činností při plánování a realizaci jednotlivých programů obecně. Vzhledem ke zkušenostem z minulého období, kdy možnosti pro čerpání prostředků nebyly zcela využity, je požadována větší preciznost při plnění stanovených indikátorů, vyšší měřitelnost přínosu podpořených operací, projektů. Dále stanovení výkonnostního rámce (finanční závislost na rychlosti a kvalitě čerpání), využití integrovaných nástrojů v souladu se specifiky podporovaných území a intenzivnější využití finančních nástrojů. (www.strukturalni-fondy.cz)

Pro Českou republiku jsou jako hlavní změny vnímány nižší počty programů, které se byly omezeny tematicky a byl ustaven jeden Integrovaný regionální operační program. Ten nahradil sedm původních ROP.

V rámci efektivnosti byla zásadně sjednocena metodika, která by měla zajistit stejná pravidla čerpání pro celý systém a rozšířením stávajícího monitorovacího systému by mělo dojít ke zjednodušení administrativního procesu při podávání žádostí a kontrole čerpání (je upřednostněno elektronického podávání žádostí.(www.strukturalni-fondy.cz)

3.5 Regionální politika ČR

3.5.1 Současná česká regionální

Základní myšlenkou a cílem soudobé regionální politiky ČR je koncepční činnost směřující „*k vytváření harmonického rozvoje a k odstranění neodůvodněných rozdílů mezi regiony, ke zlepšení regionální hospodářské struktury.*“ (Wokoun, Cogan, Mates, 2006, s. 75)

V souhrnu je tedy možno konstatovat, že regionální politika mimo výše uvedené koncepční činnosti, kterou vykonávají státní, regionální a místní orgány, také stanovuje hlavní směry a strategické cíle na úrovních národních i regionálních. Dále metodicky zajišťuje realizaci stanovených cílů a prostřednictvím systémových opatření podporuje regionální rozvoj.

Snahou současné regionální politiky je zajistit proporcionalitu rozvoje, pokud je to reálné, využít v co nejideálnější míře demografický, přírodní i hospodářský kapitál.

Pro potřeby statistického sledování je používána nomenklatura územních statistických jednotek, která je platná ve všech členských státech Evropské unie a mimo statistických účelů slouží také pro i pro regionální potřeby. V České republice byly jednotky stanoveny po dohodě s Eurostatem (Evropský statistický úřad) Usnesením vlády ČR č. 707 ze dne 26. 10. 1998. Dalším vývojem bylo základní rozdělení přizpůsobeno podmínkám, které byly více vypovídající z hlediska územně správního členění.

Vymezení jednotek NUTS

NUTS 0 – v rámci ČR nepoužitelné (vysoké hodnoty)

NUTS 1 – 1 jednotka, tj. celé území republiky

NUTS 2 – 8 Regionů soudržnosti

NUTS 3 - 14 krajů (VÚSC)

LAU 1(=NUTS 4)- 77 okresů

LAU 2 (=NUTS 5) - 6251 obcí

(Wokoun, Cogan, Mates, 2006)

Členění na výše uvedené jednotky bylo využito především v případě čerpání předvstupní pomoci (PHARE, ISPA, SAPARD). V současnosti je pro čerpání prostředků zásadní jednotka NUTS 2 popřípadě NUTS 3. Kraje představují hlavní iniciativu z hlediska plánování a realizace projektů. Soustava jednotek byla reformovaná, původní hodnoty NUTS 4 a NUTS 5 byly změněny na LAU 1 - lokální administrativní jednotka a NUTS 5 na LAU 2. Dále bylo doplněno označení NUTS 0, které, vzhledem ke svému značnému rozsahu, není v podmínkách republiky použitelné.(Wokoun, Cogan, Mates, 2006)

3.5.2 Dokumenty regionálního rozvoje

Základním strategickým dokumentem regionální politiky ČR je vládou schválená **Strategie regionálního rozvoje ČR** a na něj navazující **Programy rozvoje krajů ČR** zpracovávané na úrovni NUTS 3 – tedy krajů. Dalším stěžejním dokumentem je **Národní rozvojový plán**.

Regionální politika v ČR v průběhu 90 let nebyla zcela v první linii zájmu. Vzhledem k postupnému vývoji jak politické tak i ekonomické situace po roce 1989, kdy se začaly zřetelněji prohlubovat disparity jednotlivých regionů, se zájem o řešení těchto problémů dostával stále více do popředí. V souvislosti s nárůstem meziregionálních rozdílů, především v sociálně ekonomickém rozvoji, ale také v návaznosti na změny kompetencí způsobené decentralizací rozhodování, se stále více vynořovala potřeba uceleného systému, který by legislativně, institucionálně a programově stanovil cíle a strategie regionální politiky ČR v přípravném období.

Legislativní rámec regionální politiky tvoří kromě jiných především **Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje**, který vymezuje působnost správních úřadů, krajů a obcí při uplatňování politiky regionálního rozvoje, určuje zajištění kompatibility regionální politiky ČR s komunitární regionální politikou. Specifikuje regiony soudržnosti a v jejich rámci postavení výkonných orgánů – Regionální rady regionů soudržnosti, Výbor regionálního rozvoje).

- *Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)*
- *Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze*
- *Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích* (Wokoun, Cogan, Mates, 2006, s. 82,83; Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2008, s. 139)

3.5.3 Strategie regionálního rozvoje (SRR)

Základním strategickým dokumentem regionální politiky je vládou schválená Strategie regionálního rozvoje ČR a na něj navazující Programy rozvoje krajů ČR. (Wokoun, Cogan, Mates, 2006)

Prvním dokumentem, tvořícím základní rámec pro formování regionální politiky ČR komplementární s regionální politikou Evropské unie, byl materiál přijatý vládou usnesením č. 682 ze dne 12. července 2000 o Strategii regionálního rozvoje České republiky.

Na jeho základě proběhla aktualizace cílů, priorit a opatření, která byla stěžejní pro další orientaci politiky regionálního rozvoje v letech 2007-2013.

Aktualizovaný dokument vychází ze Strategie udržitelného rozvoje České republiky a Strategie hospodářského růstu. Obsahuje především analýzu stavu regionálního rozvoje, specifikuje strategické cíle regionálního rozvoje ve střednědobém horizontu, tj. na období 3-7 let, na základě charakteristik jednotlivých regionů specifikuje jejich silné a slabé stránky, vymezuje regiony podporované státem s určením odvětví, která by měla být podporována., stanovuje povinnosti ústředním správním orgánům v rámci jejich působnosti.

Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2007-2013 se byla zaměřena zejména na problémové okruhy

- *utváření evropského a národohospodářského strategického rámce,*
- *ekonomika regionů,*
- *lidé*
- *infrastruktura*
- *příroda a krajina*
- *problémová území*

Zpracovatelem Strategie je Ministerstvo pro místní rozvoj. (www.mmr.cz)

Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014-2020 byla schválena usnesením vlády ČR č. 344 ze dne 15.5.2013. Strategie regionálního rozvoje byla posouzena podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb., a v souladu s aktualizovanou Metodikou posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví. Celý proces SEA byl završen Ministerstvem životního prostředí, které vydalo pod č.j. 25683/ENV/13 ze dne 22. dubna 2013 závěrečné souhlasné stanovisko. (www.mmr.cz)

Strategie zahrnuje podrobnou analýzu regionálních rozdílů v ČR především na úrovni obcí s rozšířenou působností, specifikuje problémové okruhy. Získané informace jsou podkladem pro navrhované cíle a priority i konkrétní opatření. Součástí materiálu je i nastavení systému realizace procesu, tj. na úrovni nejen řídicí a koordinační, ale i na úrovni monitorovací. (www.mmr.cz)

Významnou změnou oproti předchozí Strategii regionálního rozvoje ČR je opuštění standardního tematického členění dle tradičního sektorového pohledu. Nově je SRR členěna do **prioritních oblastí**, které vychází z konceptu udržitelného rozvoje a také z návazností na evropské strategické dokumenty. (www.mmr.cz)

1 - Prioritní oblast regionální konkurenceschopnost (vychází z ekonomického pilíře) je zaměřena na území s dostatečným potenciálem na realizaci stanovených cílů a zahrnuje klíčová témata inovací, např. v oblasti výzkumu a vývoje a jejich provázanosti s podnikatelským sektorem, v oblasti zvyšování kvality vysokoškolského vzdělávání, na rozvoj kvalitní a dostatečné infrastruktury jako důležitého prvku pro rozvoj

konkurenceschopnosti regionů. Soustředí se také na flexibilitu pracovního trhu v návaznosti na potřeby konkrétního regionu. (www.mmr.cz)

2 - Prioritní oblast územní soudržnost (vychází ze sociálního pilíře) se zabývá snižováním sociálních disparit a podporou integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva. Dalším stěžejním tématem je infrastruktura veřejných služeb, kultura, cestovní ruch a bydlení, podpora lokální ekonomiky především v periferních územích. (www.mmr.cz)

3 - Prioritní oblast environmentální udržitelnost (vychází z environmentálního pilíře) se zaměřuje na téma životního prostředí a jeho zlepšení, odstraňování ekologických zátěží, omezování vlivu dopravy na krajinu, lepší hospodaření s přírodními zdroji a využívání moderních technologií ve vodním i odpadovém hospodářství. Součástí je i oblast prevence a odstraňování škod při živelních pohromách.(www.mmr.cz)

4 - Prioritní oblast veřejná správa, která zajišťuje legislativní a administrativní úkony nezbytné pro realizaci všech výše jmenovaných témat.

Na rozdíl od předchozího členění pilířů udržitelného rozvoje je nové rozdělení daleko více vzájemně provázané a některá témata jsou obsažena ve více prioritních oblastech, kde mají odlišné územní nebo obsahové zaměření, např. trh práce, vzdělávání a infrastruktura.(www.mmr.cz)

Nové rozdělení na prioritní oblasti představuje především výraznější provázanost se Strategií EU 2020 a dalšími rozvojovými dokumenty v rámci regionální politiky EU a vnáší nový pohled i na regionální politiku národní. (www.mmr.cz)

3.5.4 Národní rozvojový plán (NRP)

Obecně je základním strategickým dokumentem pro určené programové období. V souladu s legislativními požadavky Evropské unie (nařízení Rady ES č. 1260/1999 z 21. června 1999) analyzuje situaci a určuje strategii členského státu v oblasti získání prostředků z fondů EU, především ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Národní rozvojový plán na období 2007-2013 obsahuje základní pravidla a strategie čerpání prostředků EU a definuje základní priority, globální, specifické cíle. V dalších částech definuje jednotlivé operační programy, z nich vyplývající dílčí cíle, určuje podmínky

realizace aktivit, monitorování a hodnocení těchto aktivit včetně kontrolní činnosti. NRP je základním dokumentem pro zpracování Národního strategického referenčního rámce ČR. (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2008; www.dotaceeu.cz)

3.5.5 Národní strategický referenční rámec ČR (NSRR)

Tento dokument vychází z NRP a také spadá mezi základní programové dokumenty České republiky pro čerpání prostředků z fondů EU v programovém období 2007-2013. Vychází z povinností členských států definovaných EU (Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999). (www.dotaceeu.cz)

„Analytická část Národního strategického referenčního rámce se zaměřuje na identifikaci klíčových silných stránek České republiky pro posilování její konkurenceschopnosti, stejně tak jako problematických míst a slabých stránek, které mohou stát v cestě udržitelnému růstu ekonomiky i společnosti.“ (www.dotaceeu.cz)

Součástí NSRR je i definice operačních programů které jsou pro uvedené období pro Českou republiku schváleny EU. Pro období 2007-2013 bylo určeno 26 operačních programů, které jsou rozděleny na tematické, regionální, programy pro Prahu a programy v rámci cíle Evropské územní spolupráce. Programy jsou rozděleny podle cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti na cíl Konvergence, cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, cíl Evropská územní spolupráce.

Operační programy jsou stanoveny pro úroveň NUTS 2, tj. Regionální operační programy pro regiony soudržnosti a v programovém období 2007-2013 na ně bylo alokováno celkem 26,7 miliardy eur v rozdělení - 4,66 miliardy eur pro Cíl Konvergence; 21,23 miliardy eur pro tematické operační programy; 0,42 miliardy eur pro operační programy Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost; 0,39 miliardy eur pro Cíl Evropská územní spolupráce – podpora nadnárodní spolupráce regionů, přeshraniční spolupráce, meziregionální spolupráce. (www.strukturalni-fondy.cz)

Pro nové programové období 2014-2020 byl NSRR nahrazen Dohodou o partnerství, kterou schválila Evropská komise. V tomto základním zastřešujícím dokumentu, který má vazbu na strategii EU 2020, je specifikováno rozdělení dostupných prostředků mezi určené oblasti podpory a zásady pro jejich čerpání. Pro ČR byly v tomto období vyčleněny prostředky ve výši přibližně 24 miliard eur. (www.strukturalni-fondy.cz)

4 Charakteristika statutárního města Ostrava

4.1 Historie a geografické vymezení

První zmínky o existenci města pocházejí z roku 1267. Město se vzniklo na tzv. Jantarové stezce, kterou využívali obchodníci jako hlavní trasu spojující Baltské a Středozevní moře. Jako zásadní přelom v historii města bylo objevení ložisek uhlí v 2. polovině 18. stoléní, které mělo za následek mohutný rozvoj těžebního a industriálního průmyslu. Svého vrcholu dosáhl tento rozvoj v průběhu 19. stoléní. Po druhé světové válce nastala další etapa rozvoje, který byl ovšem často na úkor kvality života obyvatel města. Především v oblasti Vítkovic a Poruby. Po roce 1989 došlo v důsledku restrukturalizace k útlumu těžby a v roce 1994 byla v Ostravě těžba uhlí ukončena zcela. V současné době je industriální dědictví vnímáno především jako architektonicky výjimečný odkaz. (www.ostrava.cz)

Metropole Moravskoslezského kraje se nachází na strategicky výhodném místě, přibližně 10 km jižně od hranice s Polskem a 50 km západně od hranice se Slovenskem. Město leží v údolí mezi Beskydy a Jeseníky, v tzv. **Moravské bráně**. Územím města protékají řeky Odra, Ostravice, Opava a Lučina. Přesto, že se jedná o rozsáhlou aglomeraci, Ostrava je svou rozlohou 214 km² a počtem obyvatel třetí největší město České republiky, značnou část jejího území pokrývají lesy, parky a další zeleň a je zde i velký počet významných krajinných prvků. Kromě tří přírodních rezervací a několika přírodních památek. se na území města se také nacházejí částečně Chráněné krajinné oblasti Poodří, Polanecký les a Polanecká niva. Dalšími rezervacemi jsou např. Rezavka a Turkov s lužními lesy, národní přírodní památka Landek s výchozy uhelných slojí na povrchu. Unikátem je zalesněná halda Ema s vrcholem ve výšce 315 m nad mořem. Jedná se o odval, který je starý 150 let a stále uvnitř hoří, teplota hluboko v nitru dosahuje až 1500°C. (www.ostrava.cz; www.ostravainfo.cz)

4.2 Administrativní členění

Ostrava je centrem Regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích vymezuje statutárnímu městu Ostrava také postavení obce s rozšířenou působností, kterou vykonává pro 13 správně přidružených obcí (města Klimkovic, Šenov,

Vratimov a obce Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Stará Ves nad Ondřejnicí, Zbyslavice, Olbramice, Vřesina, Václavovice a Velká Polom). Území Ostravy je rozděleno na 39 katastrálních území, katastrálních území obce s rozšířenou působností Ostrava je 52. Samotné statutární město Ostrava se člení na 23 městských obvodů, z nichž rozlohou největší je obvod Slezská Ostrava s osmi městskými částmi. Počtem obyvatel je největší městskou částí Ostrava Jih (108 000 obyvatel k 31.12.2015). Ostrava má také statut krajského města, sídlo zde mají instituce vykonávající správu nejen v rámci statutárního města, ale i např. Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Krajský úřad Ostrava, Finanční ředitelství Moravskoslezského kraje, Okresní a Krajský soud.([ww.ostrava.cz](http://www.ostrava.cz))

Obrázek č. 1 – Aktuální administrativní rozdělení statutárního města Ostravy

Zdroj: Oficiální stránky statutárního města Ostrava, dostupné na:<<http://www.ostrava.cz>>

4.3 Obyvatelstvo

Hustotou osídlení, která podle posledních statistických měření činí **1 500 obyvatel na km²** je Ostrava třetím nejlidnatějším městem České republiky. Poslední statistické údaje, zpracovávané k 31. 12. 2011 uvádějí počet **296 224 obyvatel** žijících v Ostravě,

z toho 153 395 žen. Z hlediska věkových kategorií je nejvíce obyvatel ve věku 30-39 let. Tato kategorie tvoří 16% z celkového počtu obyvatelstva. Další početné kategorie tvoří lidé ve věku 0-14 let, 20-29 let a 40-49 let. U všech vyjmenovaných skupin se jedná o přibližně 14%ní podíl na celkovém počtu obyvatel. Průměrný věk mužů je 40,4 let, u žen je to 42,7 let.

V porovnání s předešlými roky má počet obyvatel klesající tendenci, přestože během roku 2015 byly registrovány 3004 nově narozené děti. I tak byl v roce 2015 celkový úbytek obyvatelstva v počtu 1519 lidí. Z hlediska národností je nejvíce zastoupena skupina obyvatel s národností českou (64%), moravskou a slezskou (4%), národnost slovenská je zastoupena 2% obyvatel.

Z pohledku rodinného stavu je počet svobodných obyvatel přibližně stejný jako počet ženatých a vdaných, tj. 40,5% : 38,5 %. (www.vdbo.czso.cz)

4.4 Zaměstnanost

Z hlediska zaměstnanosti je Ostrava rozdělena na téměř stejně velké skupiny ekonomicky aktivního a neaktivního obyvatelstva. Z celkového počtu 141 831 ekonomicky aktivních obyvatel je 12,85% nezaměstnaných. V současné době je v nabídce Úřadu práce Ostrava téměř čtyři tisíce volných míst přímo v Ostravě nebo v dojezdové vzdálenosti do 30 minut (hromadnou dopravou). Aktuálně připadá na jedno volné pracovní místo 5 uchazečů o práci. Statistické údaje zpracované k 31. 12. 2015 řadí Ostravu s 10,1% nezaměstnaností mezi 35 měst v ČR s mírou nezaměstnanosti vyšší než je celorepublikový průměr (6,2%). Podle aktuálních údajů Ministerstva práce a sociálních věcí k lednu 2017 je v Ostravě registrováno 20 703 uchazečů o zaměstnání ve věkovém rozmezí 15-64 let (dosažitelní uchazeči, tj. uchazeči v uvedeném věkovém rozmezí, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání), pro které k dispozici 3 839 volných míst. Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání je 507 absolventů vysokých škol, 2 437 osob má statut OZP. V porovnání se stejným obdobím roku 2016 se počet nezaměstnaných snížil, v procentním vyjádření se jedná pokles o 1,1%. (www.portal.mpsv.cz; www.czso.cz)

4.5 Občanská vybavenost

Ostrava je místem s vysokým počtem školských zařízení ve všech stupních vzdělávání. Je zde např. 90 základních škol a 44 středních škol a gymnázií. Aktuálně navštěvuje ostravské školy celkem 23 835 žáků, z toho 17 024 jsou žáci základních škol a 5 459 je žáky gymnázií. Ostravské univerzity a vysoké školy navštěvuje více než 30 000 studentů. Nejznámější je zřejmě Vysoká škola báňská, která je hodnocena jako nejlepší univerzita ve Střední Evropě. (www.ostrava.cz; www.czso.cz)

Z hlediska vzdělání ve struktuře obyvatelstva nejvyšší podíl zauímají lidé s dosaženým středním vzděláním (včetně vyučení), kteří představují 31,6% z celkového počtu hodnocených osob. Vysokoškolského vzdělání dosáhlo 14,2% osob.

Z pohledu občanské vybavenosti je třeba zmínit i oblast zdravotní péče. Ambulantní a nemocniční ošetření zajišťuje značný počet zdravotnických zařízení, včetně dvou nemocnic a jedné fakultní nemocnice. Celkem je k dispozici 2199 lůžek. V oblasti sociálních péče je možné využít např. 13 domů pro seniory, 11 azylových domů a 29 sociálních poraden. (www.czso.cz)

4.6 Cestovní ruch

Díky své geografické poloze mezi Jeseníky a Beskydy, na imaginární křižovatce tří států, poskytuje Ostrava a její okolí nepřeberné množství příležitostí ke sportovním aktivitám a návštěvám přírodních zajímavostí.

Pro turisty, kteří v minulosti již Ostravu navštívili, je zcela jistě překvapením množství uskutečněných změn. Především proměna zašedlého a zakouřeného města, kterému dominovaly těžní věže, kouřící tovární komíny a haldy vytěžené horniny, na zelenou a svěží metropoli. Ne vše se daří zcela změnit ve prospěch aglomerace a jejích obyvatel, ale pokrok je zřejmý na každém kroku.

Industriální stavby, které již neslouží svému původnímu účelu, byly proměněny například na hornická muzea a od roku 2002 byly vyhlášeny Národní kulturní památkou. Velmi atraktivní je i národní kulturní památka Dolní oblast Vítkovice - světově unikátní areál, kde v letech 1828-1998 probíhala těžba uhlí a výroba železa, se změnila na vzdělávací a společensko-kulturní centrum s nadregionálním dosahem

Obrázek č. 2 – Národní kulturní památka Dolní oblast Vítkovice

Zdroj: Oficiální stránky statutárního města Ostrava, dostupné na: <<http://www.ostrava.cz>>

Ostrava patří mezi města s vysokým podílem městské zeleně, vyhledávaným místem jsou například Komenského sady v centru města. Ve revitalizovaném parku je mimo jiné vybudována cyklistická stezka, kterou je možné se dostat až do podhůří Beskyd. Pro milovníky aktivního odpočinku jsou také k dispozici horolezecké stěny vytvořené na opěrných nábrežních zdech řeky Ostravice. Příznivci historie mohou navštívit Slezskoostravský hrad ze 13. století, který se vlivem těžby propadl o 16 metrů. V neposlední řadě určitě stojí za zmínku také ostravská zoologická zahrada, která patří na přední místo mezi českými zoologickými zahradami. (www.ostrava.cz; www.ostravainfo.cz)

Rostoucí atraktivita Ostravy se projevuje i na počtu návštěvníků. Podle statistických údajů bylo k 31.12.2015 v aglomeraci k dispozici 67 hromadných ubytovacích zařízení s kapacitou 5 052 lůžek, které využilo 211 640 hostů, což představuje 27% z celkové návštěvnosti Moravskoslezského kraje. V porovnání s předchozími lety má počet návštěvníků rostoucí tendenci. (www.ostrava.cz; www.czso.cz)

4.7 Životní prostředí

Téma životního prostředí je v případě Ostravy stále velmi aktuální. Následky masivní těžby uhlí, mohutného rozvoje slévárenského a hutního zpracovatelského průmyslu, který v minulosti devastoval krajinu a přírodu, jsou stále ještě patrné. A to i přes velmi intenzivní nápravná opatření, která v posledních letech probíhají. Snižování znečištění ovzduší, odstraňování kontaminace povrchových i podzemních vod, sanace starých důlních děl, u kterých stále hrozí propady, to vše představuje značné výdaje finančních prostředků, které jsou vynakládány nejen na přímé odstraňování ekologických zátěží a škod, ale i v rámci preventivních opatření.

V aglomeraci jsou například umístěny automatické monitorovací stanice pro měření imisí. Podle výsledků měření uvedených ve Zprávě o životním prostředí za rok 2014 byly hodnoty suspendovaných částic frakce PM 10 a PM_{2,5} (lidově „prachu“) překročeny 97x, což představuje cca 2,9x více nadlimitních denních koncentrací, než je povoleno. V časové řadě od roku 2003 je ovšem znatelný pokles naměřených hodnot a to cca o 20%. I tak se stále nedaří dodržovat požadavky na kvalitu ovzduší stanovené zákonem.

K dispozici je kromě stabilních měřidel také monitorovací vůz, který v rámci prováděných měření zjišťuje nejen koncentrace prachu, ale i např. oxidů síry, oxidů dusíku a oxidu uhelnatého aj. Občané mají možnost se s on-line výsledky měření seznámit na stránkách www.dychamproostravu.cz.

Tak jako každá velká aglomerace i Ostrava řeší problém nakládání s odpadem. V roce 2014 bylo vyprodukováno 1 694 tisíc tun odpadu, což představuje pokles oproti předchozímu období o 19%, snížila se i produkce komunálního a nebezpečného odpadu.

Vlivem rostoucích požadavků na velikost území a na rozvoj nezemědělských sektorů hospodářství došlo v metropoli k úbytku zemědělské půdy o přibližně 340 ha (1,6% celkové výměry půdy) na úkor zvyšování rozlohy lesní půdy a ostatních ploch.

V oblasti vodního hospodářství jsou specifickým problémem oblasti důlní vody, které svým znečištěním zatěžují vodní toky zejména vysokými koncentracemi rozpuštěných anorganických solí, především chloridů a síranů. (www.ostrava.cz)

I přes výše uvedený zlomek problémů, se kterými se ve sféře životního prostředí Ostrava musí vypořádat, je v posledních letech patrné postupné zlepšování ve většině oblastí. Významnou měrou k němu přispívají nejen rozsáhlé investiční akce, ale také platná

legislativa, např. Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí; Zákon č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny a Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů.(www.mzp.cz)

5 Aplikace regionální politiky EU k rozvoji statutárního města Ostravy

5.1 Operační program Životní prostředí

5.1.1 Charakteristika

Bakalářská práce je zaměřena na vyhodnocení efektivnosti dotací poskytnutých v rámci Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) z hlediska dopadů realizovaných projektů na regionální rozvoj Ostravy. Operační program ŽP je objemem čerpaných prostředků druhým největším českým operačním programem a svým zaměřením je orientován především na zlepšování kvality životního prostředí, ovzduší, vody a půdy, tedy faktorů, které v konečném důsledku ovlivňují zdraví obyvatelstva. V rámci uvedeného programu je řešena také problematika odpadů a průmyslového znečištění, využívání obnovitelných zdrojů energie a jeho nedílnou součástí je i cílené budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Financování OP ŽP je zajištěno z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Fondu soudržnosti. Pro programové období 2007-2013 bylo na tento program vyčleněno 4,92 miliardy eur, tedy téměř 18,4% z celkového objemu prostředků z fondů EU, které byl pro ČR určeny. (www.strukturalni-fondy.cz)

Operační program Životní prostředí je **tematicky** součástí cíle Konvergence a v programovém období 2007-2013 je rozdělen na **8 prioritních os**, logických celků, které jsou ještě detailněji členěny na konkrétní oblasti, případně i podoblasti, podpory. Rozdělení specifikuje typy projektů, které je možné v rámci příslušné prioritní osy realizovat. (www.strukturalni-fondy.cz)

5.1.2 Popis prioritních os

Rozdělení na prioritní osy - podporované oblasti:

Prioritní osa 1 – Dotace pro vodohospodářskou infrastrukturu_a snižování rizika povodní (alokace prostředků ve výši cca **2 000 milionů eur** – Fond soudržnosti)

V rámci této prioritní osy jsou podporovány projekty zaměřené na snížení znečištění povrchové i podzemní vody z komunálních a průmyslových zdrojů (výstavba čistíren odpadních vod a kanalizací sloužících veřejné potřebě), projekty orientované na zlepšení dodávek a jakosti pitné vody pro obyvatele, snížení obsahu nebezpečných látek ve vodách (výstavba čistíren odpadních vod, kanalizací, úpraven vod), projekty v oblasti snížení rizika povodní. Podmínkou pro získání podpory je zajištění spolufinancování z veřejných zdrojů. Dotace je poskytována Státním fondem životního prostředí do výše 5% z celkových způsobilých veřejných výdajů, prostředky z Fondu soudržnosti jsou poskytovány ve výši 85% z celkových způsobilých výdajů projektu. Dotace jsou určeny především pro obce a města. (www.opzp2007-2013.cz)

Prioritní osa 2 – Dotace pro zlepšování kvality ovzduší (alokace prostředků ve výši cca **634 milionů eur** – Fond soudržnosti)

Podpora je určena nejen pro obce, města a jejich příspěvkové organizace, ale i pro státní organizace, neziskové organizace a podnikatelské i nepodnikatelské subjekty. Pro čerpání prostředků jsou vymezeny dvě podporované oblasti a to oblast podpory 2.1 – Zlepšení kvality ovzduší a oblast podpory 2.2 – Omezování emisí. Realizované projekty by měly být zaměřeny na zlepšení a udržení kvality ovzduší, např. na pořízení nízkoemisního spalovacího kotle, výstavby nového centrálního zdroje tepla včetně nových rozvodů, díky kterým je možné připojit nové odběratele a nahradit tak spalovací zdroje. Dále se jedná například o opatření vedoucí k omezení emisí primárních znečišťujících látek a také na zavádění šetrných způsobů výroby energie, energetická úsporná opatření, výsadbu a regeneraci izolační zeleně oddělující obytnou a průmyslovou zónu, na výstavbu a obnovu systémů určených pro sledování a vyhodnocení kvality ovzduší. Dotace jsou poskytovány do výše 90% z celkových způsobilých veřejných výdajů, pro které je stanovena minimální výše 500 tisíc Kč. (www.opzp2007-2013.cz)

Prioritní osa 3 – Dotace na udržitelné využívání zdrojů energie (alokace prostředků ve výši cca **673 milionů eur** – Fond soudržnosti)

Hlavním cílem této prioritní osy je snížit spotřebu energie a podpořit využití obnovitelných zdrojů energie při výrobě tepla a elektrické energie vč. využití odpadního tepla. Oblast podpory 3.1 je zaměřena na výstavbu nových a rekonstrukci stávajících

zařízení na výrobu tepla a elektřiny s důrazem na využití alternativních zdrojů jako je např. výstavba a rekonstrukce větrných a malých vodních elektráren, geotermálních elektráren nebo elektráren spalujících biomasu. V oblasti podpory 3.2 jsou realizována opatření na úsporu spotřeby energie (zateplení budovy) nebo na využití odpadního tepla u nepodnikatelských subjektů. Dotace, které jsou poskytovány maximálně do výše 90% z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu (při minimální výši 0,3 milionu Kč způsobilých výdajů), jsou určeny nejen pro obce, města a kraje, ale i pro příspěvkové a neziskové organizace, vysoké školy a obchodní společnosti vlastněné obcemi. Pro některé typy projektů je stanovena jiná procentní výše poskytnuté dotace a také její maximální výše (např. u výstavby větrných elektráren je to 20% způsobilých výdajů, maximálně však 50 milionů Kč. (www.opzp2007-2013.cz)

Prioritní osa 4 – Dotace pro odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží (alokace prostředků ve výši cca **776 milionů eur** – Fond soudržnosti)

Stěžejním cílem prioritní osy 4 je podpora projektů, které řeší problémy s rostoucím množstvím odpadů snížením jejich produkce, např. formou budování sběrných dvorů, kompostáren nebo třídíren a úpraven odpadů a dalších systémů na svoz a separaci odpadů a bioodpadů (včetně nebezpečných prvků zdravotnických a komunálních odpadů). Dalším cílem je odstraňování starých ekologických zátěží, např. rekultivace starých skládek a likvidace nepovolených skládek ve zvláště chráněných územích včetně sanace vážně kontaminovaných lokalit (Oblast podpory 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady, oblast podpory 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží). Podpora je určena pro široké spektrum žadatelů mimo fyzické osoby a je poskytována z prostředků Fondu soudržnosti do výše 85% z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. Další finanční prostředky do výše 5% celkových způsobilých veřejných výdajů zajišťuje Státní fond životního prostředí. Minimální výše způsobilých výdajů na projekt je 0,5 milionu Kč. (www.opzp2007-2013.cz)

Prioritní osa 5 – Dotace na omezování průmyslového znečištění a enviromentálních rizik (alokace prostředků ve výši cca **60 milionů eur** – Evropský fond pro regionální rozvoj)

Projekty podporované v rámci této prioritní osy by měly přispět k výraznému omezování průmyslového znečištění a ke snížení enviromentálních rizik. Jedná se především o zavádění technologií pro monitoring a omezování průmyslového znečištění, vytvoření regionálního informačního systému prevence závažných havárií, budování infrastruktury pro program REACH (chemická politika EU). Dotace jsou opět určeny pro široké spektrum žadatelů včetně podnikatelských subjektů a správců povodí a vodních toků, provozovatelů systémů předpovědní povodňové služby a jsou poskytovány do výše 90% z celkových způsobilých výdajů projektu (minimální způsobilé výdaje projektu musí být 0,5 milionu Kč. (www.opzp2007-2013.cz))

Prioritní osa 6 – Dotace pro zlepšování stavu přírody a krajiny (alokace prostředků ve výši cca **600 milionů eur** – Evropský fond pro regionální rozvoj)

Tato prioritní osa je z hlediska počtu podporovaných oblastí nejrozsáhlejší. Zahrnuje šest oblastí podpory:

Oblast podpory 6.1 - Implementace a péče o území soustavy Natura 2 000.

Oblast podpory 6.2 - Podpora biodiverzity.

Oblast podpory 6.3 - Obnova krajinných struktur.

Oblast podpory 6.4 - Optimalizace vodního režimu krajiny.

Oblast podpory 6.5 - Podpora regenerace urbanizované krajiny.

Oblast podpory 6.6 - Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod. (www.opzp2007-2013.cz)

Hlavním cílem je zvýšení ekologické stability krajiny a omezení poklesu biodiverzity. Součástí jsou programy na ochranu druhové rozmanitosti flory i fauny. Příjemci dotací mohou být také fyzické osoby a maximální výše poskytnutých prostředků je stanovena na 90% z celkových způsobilých výdajů projektu. U vybraných typů opatření je možné financování až do výše 100%. Z velmi široké škály typů podporovaných projektů bych zmínila například budování rybích přechodů – opatření k překonávání migračních bariér, dále opatření k ochraně ohrožených druhů rostlin a živočichů, opatření k zajištění péče o chráněná území, budování a obnova návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích, evropských lokalitách, přírodních parcích a geoparcích. V oblasti

podpory 6.6 mohou být čerpány prostředky pro projekty zaměřené na odstranění negativních dopadů pozůstatků po hornické činnosti – sanace starých důlních děl apod. (www.opzp2007-2013.cz)

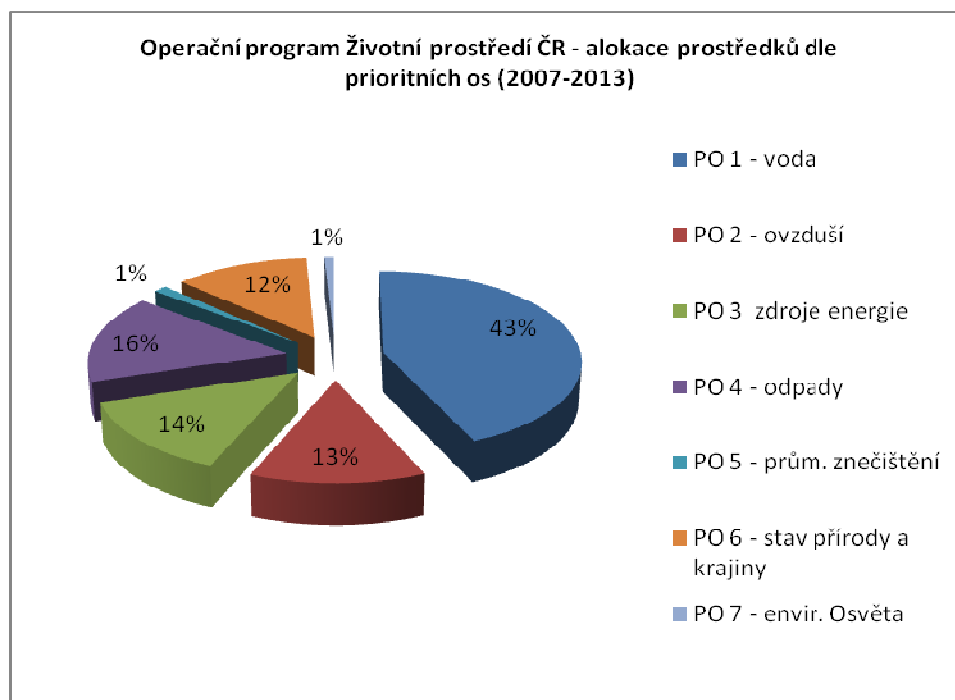
Prioritní osa 7 – Dotace pro enviromentální vzdělávání, poradenství a osvětu
(alokace prostředků ve výši cca **42 milionů eur** – Evropský fond pro regionální rozvoj)

Prostředky čerpané v rámci prioritní osy 6 jsou určeny na projekty zajišťující vybudování plošné sítě center enviromentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO), především informačních center a ekologických poraden, např. Domů přírody a jiných zařízení určených pro širokou veřejnost. Objekty musí splňovat nízkoenergetický nebo vyšší standard pro energetickou náročnost budovy. Dotace jsou určeny především pro obce, města, kraje, neziskové a příspěvkové organizace, vysoké školy a organizační složky státu. Výše podpory je poskytována do 85% z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu, státní rozpočet se na výdajích podílí 5% z celkových způsobilých výdajů projektu. Podmínkou je spolufinancování minimálně 10% z celkových výdajů na projekt z vlastních prostředků žadatele. (www.opzp2007-2013.cz)

5.1.3 Srovnání programových období z hlediska alokace prostředků

Z hlediska rozdělení prostředků do jednotlivých prioritních os je jednoznačně největší podíl směřován do oblasti ochrany vod, včetně ochrany před povodněmi. Prostředky určené na podporu projektů v prioritní ose 1 ve výši cca 2 000 milionů eur představují 43% podíl na celkovém objemu prostředků určených pro OP ŽP 2007-2013. V této oblasti bylo v ČR realizováno celkem 1457 projektů, z toho 129 projektů v rámci Moravskoslezského kraje (9% z celkového počtu) a konkrétně 18 projektů přímo v Ostravě (1,2% z celkového počtu realizovaných projektů). Ostatní prioritní osy pro oblast ovzduší, odpady, zlepšování přírody a krajiny, se objemem přidělených prostředků nijak výrazně neliší, jedná o rozmezí od 12% do 16% z celkového objemu přidělených prostředků. Nejméně jsou zastoupeny oblasti omezování průmyslového znečištění a enviromentálních rizik a oblast enviromentálního vzdělávání a osvěty, tj. prioritní osy 5 a 7. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017),

Graf č. 1 – Alokace prostředků určených pro OP ŽP 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování (OP ŽP, www.opzp2007-2013.cz)

Pro nové **programové období 2014-2020** bylo ČR v rámci Operačního programu Životní prostředí přiděleno k čerpání **2,637 miliardy eur**. Podpora je opět určena pro široké spektrum žadatelů a prostředky jsou ve většině případů poskytovány až do výše 85% z celkových způsobilých výdajů projektů. Pro některé cíle jsou prostředky poskytovány kombinovanou formou dotace a jiného finančního nástroje návratného charakteru. U všech projektů zůstává v platnosti podmínka spolufinancování ze zdrojů příjemce podpory. V novém programovém období dochází k několika zásadním změnám, především se snížil počet podporovaných aktivit v rámci prioritních os a oblasti podpory jsou nově označeny jako specifické cíle. Důvodem této změny byla snaha o sjednocení terminologie u všech operačních programů schválených v uvedeném období. (www.opzp.cz)

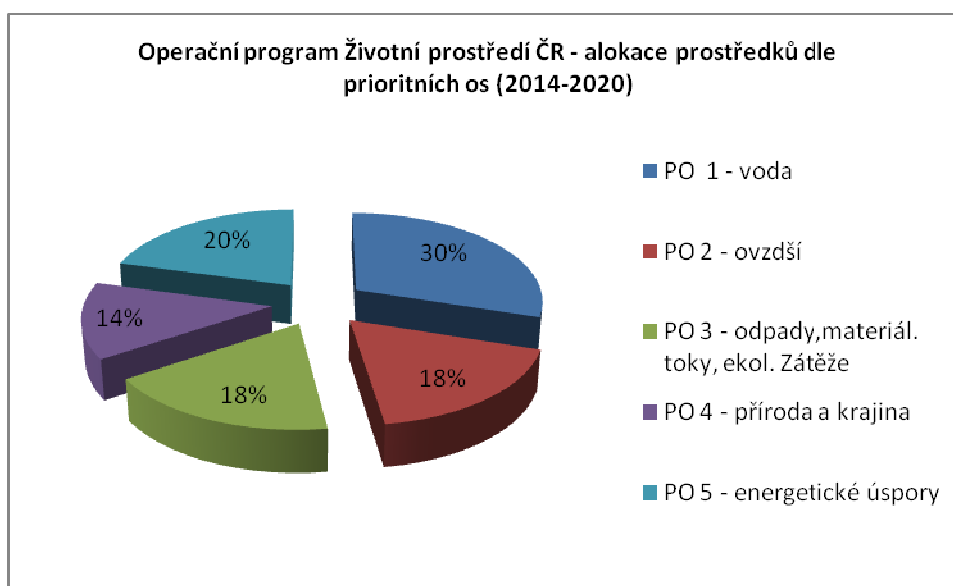
V aktuálním programovém období 2014-2020 je možné získat dotace v oblastech podpory:

1. *zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní*
2. *zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech*

3. *odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika*
4. *ochrana a péče o přírodu a krajinu*
5. *energetické úspory* (www.opzp.cz)

Změnou rozdělení, respektive obsahu, prioritních os došlo i k rovnoměrnějšímu přidělení prostředků do jednotlivých oblastí podpory, což je patrné z následujícího grafu. Opět zůstává největším podílem zastoupená oblast ochrany vod (30%) a zvýšil se i podíl oblasti podpory 3 – odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika. Změna vyplývá ze sjednocení původních prioritních os 3 – Dotace na udržitelné využívání zdrojů energie; 4 - Dotace pro odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží a 5 – Dotace na omezování průmyslového znečištění a enviromentálních rizik.

Graf č. 2 – Alokace prostředků určených pro OP ŽP 2014-2020

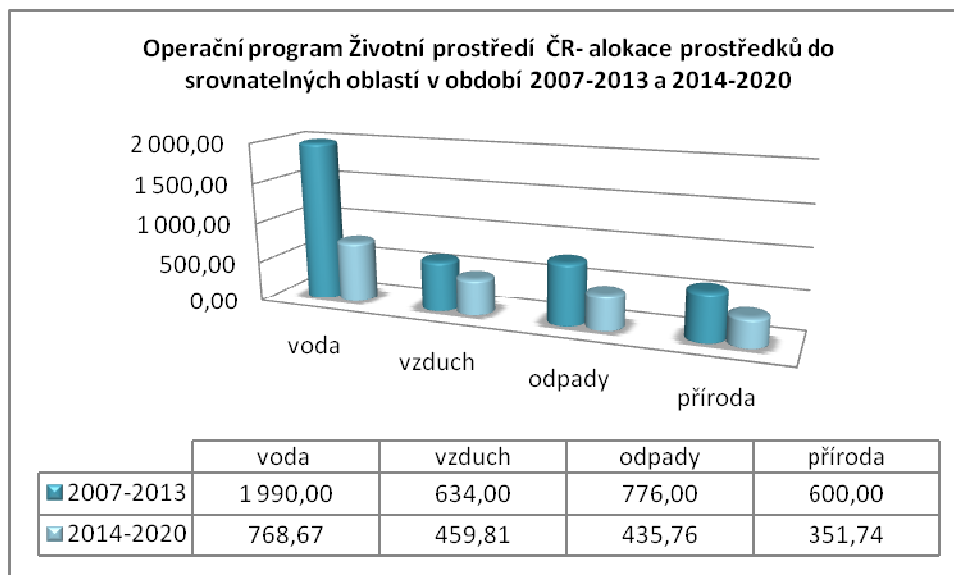

Zdroj: Vlastní zpracování (Operační program Životní prostředí, www.opzp2014-2020.cz)

Pro přehlednost je v grafu č.3 zobrazeno porovnání přidělených prostředků v rámci Operačního programu Životní prostředí v obou programových obdobích. Pokles celkového objemu přidělených prostředků je téměř 47% v porovnání s předchozím programovým obdobím 2007-2013. Ze zobrazených hodnot je patrné již zmiňované rovnoměrnější rozdělení prostředků do jednotlivých oblastí podpory, které je v rozmezí 20-14%

z celkového objemu přidělených prostředků, ale i zachování vyššího podílu pro oblast ochrany vod, stejně jako tomu bylo v programovém období 2007-2013.

Graf č. 3 – Přidělené prostředky OP ŽP v období 200-2013 a 2014-2020

Zdroj: Vlastní zpracování (Operační program Životní prostředí, www.opzp2014-2020.cz)

5.2 Realizované projekty v rámci OP ŽP v Ostravě

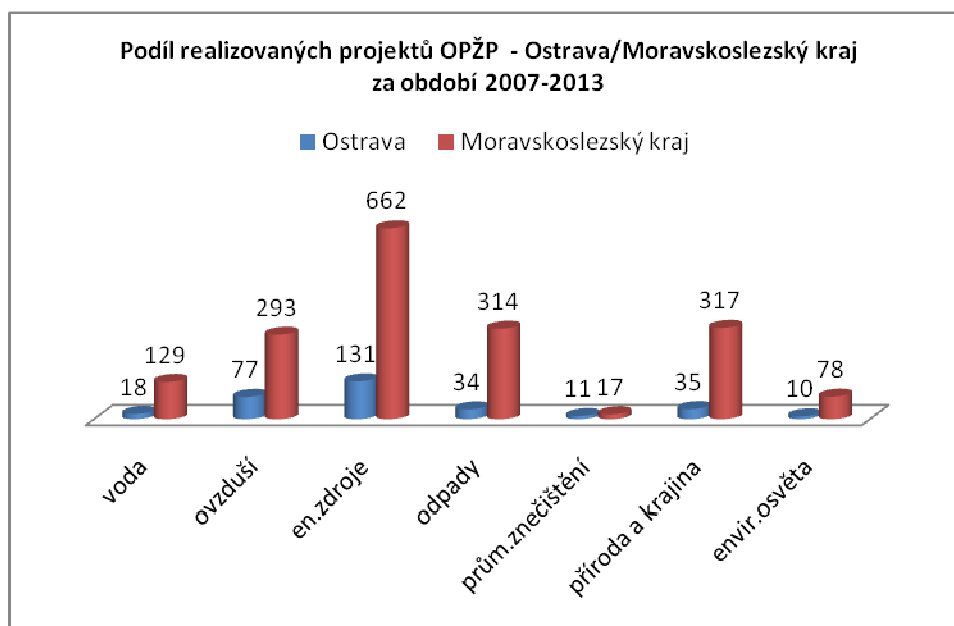
5.2.1 Celkový přehled

V posuzovaném programovém období 2007-2013 bylo v rámci Moravskoslezského kraje podáno celkem 3 018 žádostí o poskytnutí dotací z Operačního programu Životní prostředí v celkovém objemu 67 945 mil. Kč. Plně realizovaných bylo pouze 1 813 projektů v celkové výši 31 402 mil. Kč. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017),

Statutární město Ostrava se na výše uvedených počtech žádostí podílí přibližně 16% a konkrétně se jedná o 486 žádostí, z nichž bylo plně realizováno 316 projektů. Zbývající žádosti byly v průběhu schvalovacího procesu například zrušeny žadatelem

(23 žádostí) nebo žadatelé odstoupili od již schváleného projektu (44 projektů) a dvě žádosti byly podány po vyhlášeném termínu. Řídicím orgánem (Ministerstvo životního prostředí) nebylo akceptováno 44 žádostí a financování nebylo schváleno u 39 žádostí. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Graf č. 4. – Podíl realizovaných projektů OP-ŽP

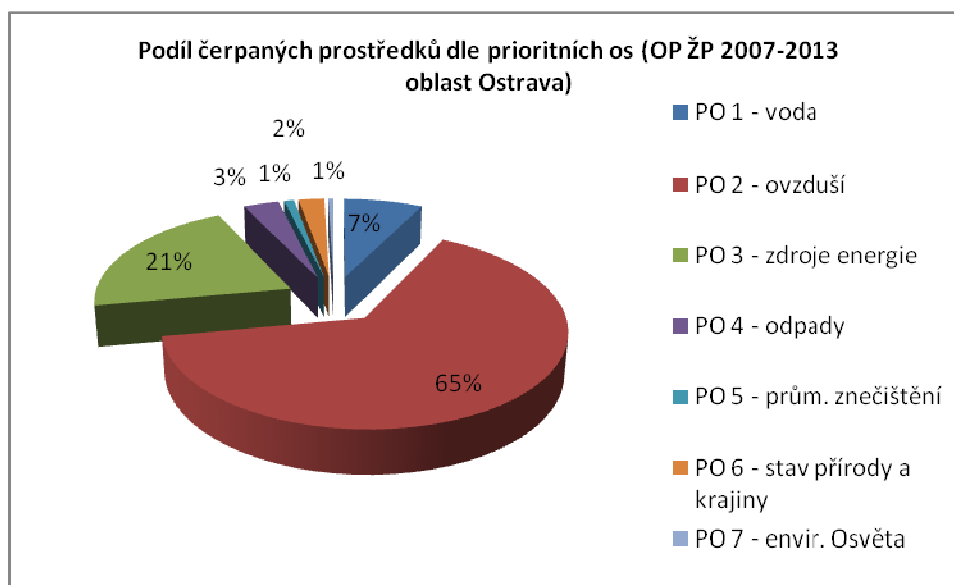
Zdroj: Vlastní zpracování (databáze Central, MŽP)

5.2.2 Srovnání alokace prostředků dle prioritních os

Schválené projekty v období 2007-2013 v celkové výši 10 784,41 milionů Kč byly čerpány ze všech prioritních os. Největší počet projektů byl realizován v oblasti udržitelných zdrojů energie, tedy prioritní ose 3. Z této prioritní osy byly především hrazeny projekty zaměřené na zateplení budov. Možnost získat finanční podporu z prostředků OP ŽP v oblasti úspor energie využilo 97% žadatelů (z celkového počtu žadatelů v prioritní ose 3). Z grafu č. 5 je patrný podíl jednotlivých prioritních os na celkovém čerpání alokace prostředků v rámci Ostravy. Další oblastí podpory, která byla

předmětem zájmu žadatelů o poskytnutí dotace, byla oblast ochrany ovzduší (prioritní osa 2), ve které bylo realizováno celkem 77 projektů z celkového počtu 90 podaných žádostí. Objemem čerpaných prostředků je ovšem tato oblast podpory jednoznačně největší.

Graf č. 5 – Podíl čerpaných prostředků dle prioritních os – oblast Ostrava

Zdroj: Vlastní zpracování (databáze Central, MŽP)

5.2.3 Prioritní osa 1–oblast vody

Dotace pro vodohospodářskou infrastrukturu a snižování povodní (CF)

Prostředky určené pro ochranu vod a snižování rizika povodní tvoří největší podíl prostředků nejen v celkovém objemu určeném pro ČR, ale i pro Moravskoslezský kraj. Statutární město Ostrava v této oblasti realizovalo celkem 18 projektů v hodnotě téměř 800 milionů Kč, převážně v oblasti 1.1 – Snižování znečištění vod. Investice do vybudování kanalizací obcí nebo na rozšíření již stávající kanalizační sítě tvořily celkem 462,8 milionu Kč. Další oblast 1.3 - Omezování rizika povodní je zaměřena na budování monitorovacích systémů a na zpracování digitálních povodňových plánů. V této oblasti bylo uskutečněno

12 projektů v celkové částce 91, 3 milionu Kč. Žadatelé v této oblasti byli zejména Povodí Odry, státní podnik a Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje. Statutární město Ostrava v rámci oblasti 1.3 využilo prostředky ve výši 791 600 Kč na vybudování Oderského povodňového parku.(Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

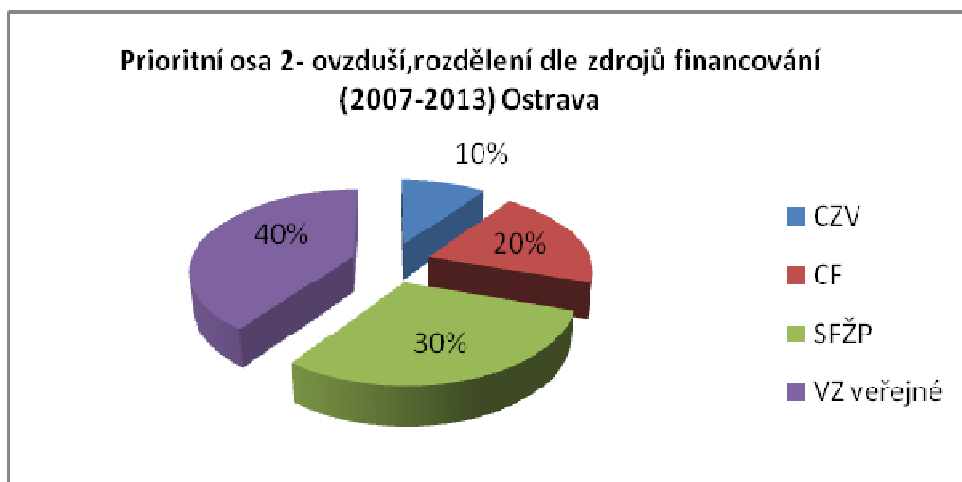
5.2.4 **Prioritní osa 2 – oblast ovzduší**

Dotace pro zlepšování kvality ovzduší (CF)

Nejvíce prostředků bylo čerpáno z prioritní osy 2 – Zlepšování kvality ovzduší a omezování emisí, zejména v oblasti podpory 2.2 - Omezování emisí. Výdaje na 38 realizovaných investičních projektů dosáhly částky 5 783 milionů Kč (největší objemy prostředků na jednotlivé projekty byly přiděleny v rámci 25. výzvy žadatelům Veolia Energie ČR, a.s. a TAMEH Czech, s.r.o.). Zřejmě největší znečišťovatel životního prostředí v Ostravě, který i přes výrazné omezení produkce emisí, je stále již několik let uváděn ve statistikách, je AcerolMitall Ostrava a.s. Ve sledovaném období realizoval 13 projektů za 1 927,6 milionů Kč a jednalo se především o projekty zaměřené na snížení fungitivních emisí a odprášení provozu.

Veškeré projekty uskutečněné v uvedené oblasti podpory (2.2) byly spolufinancovány pouze ze soukromých vlastních zdrojů, v grafu č. 6 je zobrazený podíl jednotlivých zdrojů financování na celkovém objemu čerpaných prostředků. Oblast podpory 2.1 - Zlepšení kvality ovzduší je v celkovém počtu schválených projektů v prioritní ose 3 zastoupena 36 akcemi. Žadatelé využili na jejich spolufinancování vlastní soukromé zdroje objemu cca 80 milionů Kč, z veřejných zdrojů bylo spolufinancováno 16 projektů částkou 19,33 milionů Kč. Investice byly využity na pořízení například čistící techniky nebo na nákup CNG autobusů pro Dopravní podnik Ostrava, a.s. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017; www.arnika.cz)

Graf č. 6 – Podíl čerpaných prostředků v prioritní ose 2-zdroje financování/ Ostrava

Zdroj: Vlastní zpracování (databáze Central, MŽP)

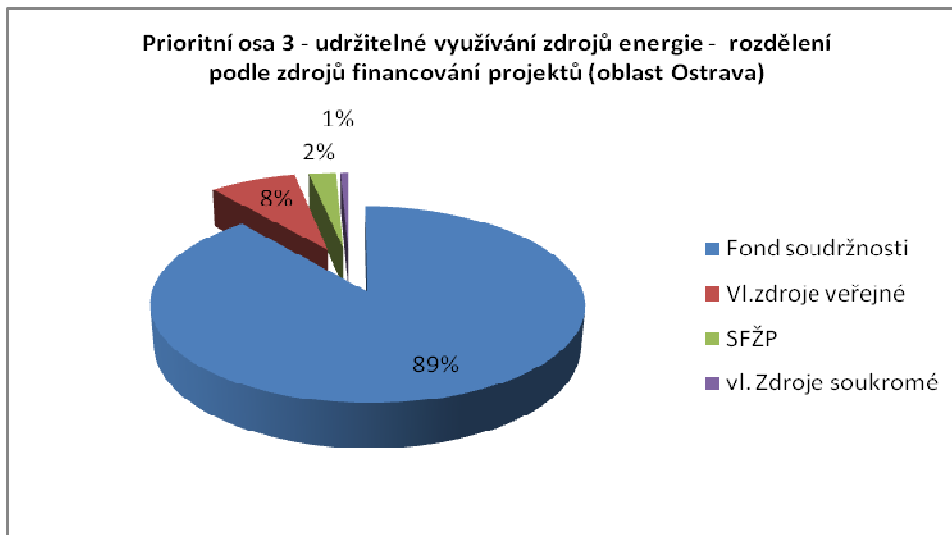
5.2.5 Prioritní osa 3 – oblast zdrojů energie

Dotace na udržitelné využívání zdrojů energie (CF)

Přesto, že největší objem prostředků je alokovan do prioritní osy 1 - zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní, počtem projektů byla v aglomeraci Ostrava v období 2007-2013 nejvíce zastoupena prioritní osa 3 – udržitelné zdroje energie (131 projektů). V oblasti podpory 3.2 – Realizace úspor energií a využití odpadního tepla byly financovány především projekty zateplení budov (zejména škol), celkem 127 projektů v celkovém objemu 2 185 milionů Kč. Žadatelům z nepodnikatelské sféry byly prostředky poskytnuty nejen z Fondu soudržnosti a ze zdrojů Státního fondu životního prostředí, ale část výdajů byla financována z veřejných zdrojů. Naprostou většinu žadatelů představují obce, města a jimi zřizované příspěvkové organizace. Pouze v šesti případech bylo vyžadováno spolufinancování z vlastních soukromých zdrojů a to z důvodu typu projektu, který byl mimo rámec veřejné podpory. Ostatní subjekty se rekrutují podnikatelského nebo neziskového sektoru a jsou zde zastoupeny akciové společnosti, s.r.o., církevní organizace i zájmová sdružení. Tito žadatelé spolufinancovali

část výdajů na projekty z vlastních soukromých zdrojů. (Interní zdroj – databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Graf č. 7 – Podíl čerpaných prostředků v prioritní ose 3-zdroje financování/ Ostrava.

Zdroj: Vlastní zpracování (databáze Central, MŽP)

5.2.6 Prioritní osa 4 – oblast odpadů

Dotace pro odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží (CF)

V oblasti odpadového hospodářství byly v Ostravě finančně podpořeny celkem 34 projekty v celkové částce 327,4 milionu Kč, které v 82% byly hrazeny z oblasti podpory 4.1 – zkvalitnění nakládání s odpady. Finanční prostředky v celkové výši 327,4 milionu Kč byly využity k nákupu např. mobilní úpravný stavebního odpadu, na vybudování podzemních a polopodzemních kontejnerů, na zřízení komunitních kompostáren nebo na zajištění svozu bioodpadu. Pro odstranění starých ekologických zátěží, oblast podpory 4.2, bylo vyčerpáno 31,05 milionu Kč, které byly převážně využity na zpracování analýz rizik odvalů, vodních zdrojů nebo černých skládek.

Pouze jediný projekt byl zaměřený přímo na sanaci staré ekologické zátěže. Jednalo se o sanaci Areálu nad Porubkou a náklady na realizaci projektu byly vyčísleny na 6, 4 milionu Kč. Z hlediska zdrojů financování projektů v prioritní ose 4 bylo v Ostravě

spolufinancováno z vlastních soukromých zdrojů 17 projektů částkou 112,7 milionu Kč. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

5.2.7 Prioritní osa 5 – oblast průmyslového znečištění

Dotace na omezování průmyslového znečištění a enviromentálních rizik (EFRR)

Z prostředků alokovaných v prioritní ose byly financovány projekty pouze z oblasti podpory 5.1 – omezování průmyslového znečištění, celkem 11 projektů v objemu prostředků téměř 101,15 milionu Kč. Žadatelé předložili projekty zaměřené například na monitoring nanočástic v životním prostředí nebo vybudování informačního monitorovacího systému průmyslového znečištění v Moravskoslezském kraji. Na uvedené projekty bylo vynaloženo téměř 50% z celkové částky čerpaných prostředků (51,6 milionu Kč. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

5.2.8 Prioritní osa 6 – oblast stavu přírody a krajiny

Dotace pro zlepšování stavu přírody a krajiny (EFRR)

I přesto, že oblast zlepšování stavu přírody a krajiny je rozdělena na mnoho oblastí podpory, největší objem čerpaných prostředků spadá do oblasti podpory 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny, ze které byly hrazeny projekty za 115,65 milionu Kč (44,3% celkového čerpání osy). Financovány byly například projekty Revitalizace údolí Seziny - Dolní louky, nebo odstaveného ramene Odry. Dále byl vybudován rybochod na jezu Lhotka a proběhlo odbahnění a úpravy rybníka v areálu ZOO Ostrava. Další výraznou oblastí podpory je oblast 6.3 – Obnova krajinných struktur, kde byly realizovány pouze 4 projekty, ale objem prostředků (80,9 milionu Kč) představuje 31% celkového čerpání osy. Hlavním příjemcem podpory bylo statutární město Ostrava a prostředky byly využity na financování projektu s názvem Realizace vybraných prvků ÚSES na území statutárního města Ostrava – 1. etapa A, B (70,06 milionu Kč). Z hlediska počtu projektů je nejvíce zastoupena oblast podpory 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny. Finanční podpora se týká dvaceti projektů zaměřených na revitalizaci zeleně (revitalizace parku Petra Bezruče v Klimkovicích, revitalizace zeleně

v Ostravě-Porubě), revitalizaci významných krajinných prvků - parků v Ostravě-Porubě, nebo na rozšíření výukového areálu Bělský les výsadbou zeleně. Výdaje na uskutečněné projekty v celkové částce 39,13 milionu Kč představují 15% celkového čerpání osy Žadatelé byly pouze ze sféry veřejného sektoru. Ostatní oblasti podpory byly zastoupeny minimálně. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

5.2.9 Prioritní osa 7 – oblast vzdělávání a osvěty

Dotace pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu (EFRR)

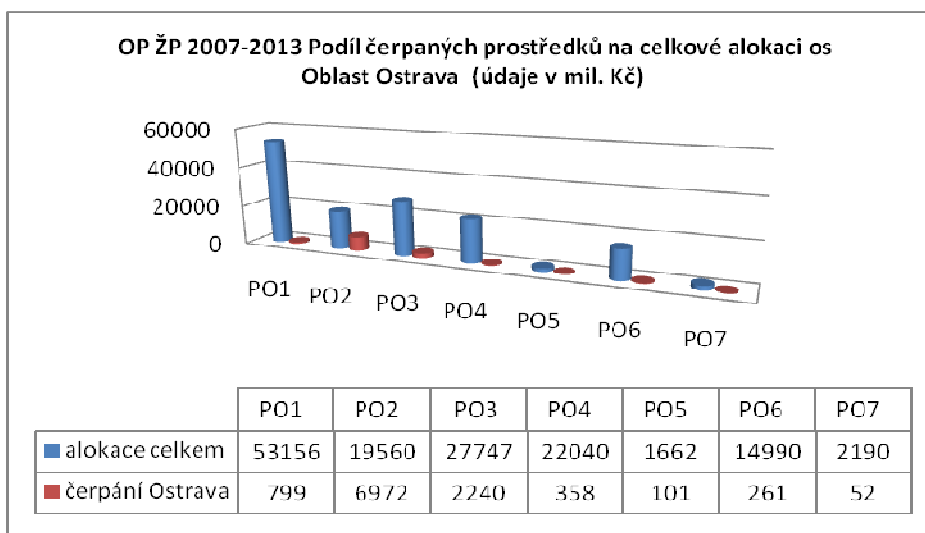
Objemem prostředků nejmenší oblast podpory, přesto bylo dokončeno v rámci Ostravy deset projektů za celkem téměř 52 milionů Kč spadajících do oblasti podpory 7.1 – Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací. Příjemcem dotací bylo v 50% město Ostrava a finanční prostředky byly použity na výstavbu přírodních zahrad u základních a mateřských škol nebo na rozšíření výukového centra v areálu Bělský les. (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

5.3 Zhodnocení projektů

V průběhu hodnoceného programového období 2003-2013 bylo v rámci Moravskoslezského kraje přijato 3018 žádostí o poskytnutí dotací z prostředků Operačního programu Životní prostředí, což představuje 10,16 % z celkového počtu přijatých žádostí v rámci celého programového období (29 708 žádostí). Do konečné fáze realizace a financování se počet projektů snížil na 1 937 (10% z celkového počtu 19 863 schválených žádostí). Ostrava se počtem 486 podaných žádostí podílí na celkovém počtu žádostí podaných v programovém období 1,6%. (16,10% podaných žádostí v rámci Moravskoslezského kraje). Stejný podíl zůstává zachován i z hlediska počtu 316 schválených žádostí. Objem čerpaných prostředků z celkové alokace prostředků Operačního programu (přepočtená částka 144 450 milionů Kč; kurz 26,44 Kč viz Příloha

č..X - Závěrečné zprávy OPŽP 2007-2013), který byl využit přímo pro město Ostrava činil 7,47% a představoval částku 10 784 milionu Kč.

Graf č. 8 Srovnání podílů čerpaných prostředků na celkové alokaci os

Zdroj: Vlastní zpracování (databáze Central; závěrečná zpráva OPŽP MŽP)

V celém programovém období bylo nejvíce projektů zrealizováno v oblasti úspor energie a využití odpadního tepla (28 % ze všech realizovaných projektů). Z finančního hlediska největší objem realizovaných projektů představovaly projekty zaměřené na oblast podpory 1.1 - Zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení kvality dodávek jakostní pitné vody pro obyvatelstvo a snižování rizika povodní. V ostravském regionu byly největší měrou čerpaných prostředků zastoupeny projekty spadající do oblasti ochrany ovzduší (35,6% alokace prostředků v ose), což je plně v souladu s dlouhodobými záměry zlepšení kvality ovzduší a omezení produkce emisí ukotvenými v Národním programu snižování emisí ČR (legislativně zastřešeno Zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší v platném znění).

Programy zlepšování kvality ovzduší provádějí povinnost uvedenou v článku 23 Směrnice 2008/50/ES, který ukládá vydat pro oblasti s překročenými imisními limity (tj. mezními nebo cílovými hodnotami ve smyslu a dle definice jmenované směrnice) tzv. plány kvality ovzduší za účelem dosažení kvality ovzduší v souladu se směrnicí 2008/50/ES. Plány kvality ovzduší jsou v ČR vydávány již od roku 2004 a v pravidelných

intervalech aktualizovány. (Interní zdroj, Závěrečná zpráva Operačního programu Životní prostředí 2007-2013, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Investice směřované do oblasti zkvalitnění ovzduší se velmi pozitivně projevily i na stavu životního prostředí v rámci celé ČR. Na základě výsledků uvedených v Závěrečné zprávě Operačního programu životní prostředí 2007-2013 došlo ke zlepšení životního prostředí např. snížením emisí CO₂ o 732 267 t/rok, či snížením emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic o 32 953 t/rok. V oblasti Ostravy se jednalo především o investiční akce firmy ArcerolMittal Ostrava a.s. Tento žadatel z původních 27 záměrů dokončil 15 projektů v celkovém objemu 2 537,8 milionu Kč zaměřených především na snížení fungitivních částic a odprášení provozu.

Součástí zhodnocení projektů byly i rozhovory s vybranými příjemci dotací. Otázky byly zaměřeny nejen na celkové vyhodnocení dopadu projektů na životní prostředí a na rozvoj regionu, ale i na zhodnocení průběhu zpracování žádostí a na administrativní náročnost celého procesu. Převážná většina respondentů se rekrutovala z veřejného sektoru. Hlavní oblastí jejich zájmu byla ze 70% oblast podpory 3.2 - Realizace úspor energie a využití odpadního tepla, ze které byly realizovány projekty na zateplení budov.

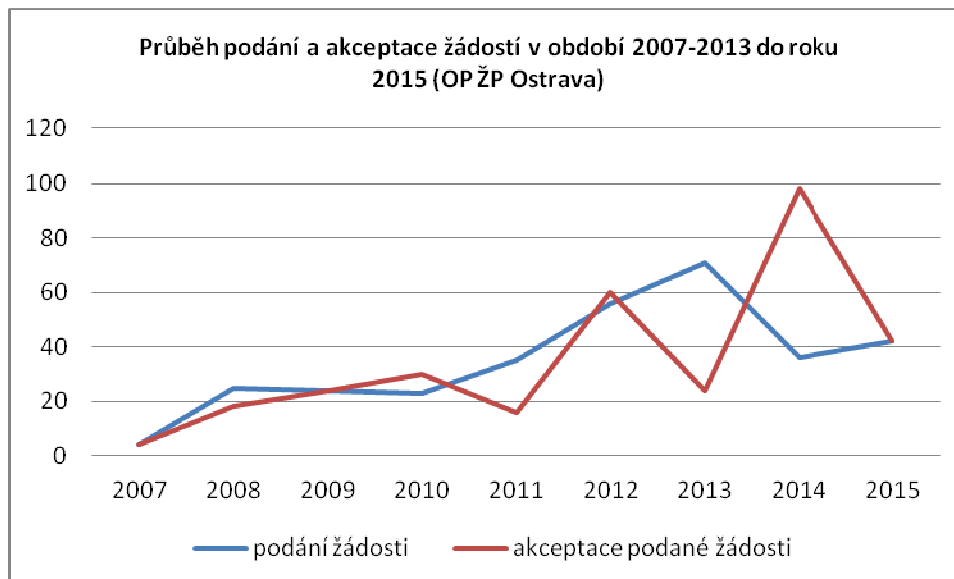
Zbývající oslovení žadatelé uskutečnili své projekty v oblastech podpory spadající pod prioritní osu 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní., kdy investiční akce byly zaměřeny především na zhotovení digitálních povodňových plánů, nebo realizovali projekty zaměřené na snížení emisí a prašnosti, které spadají pod prioritní osu 2.

Z odpovědí účastníků vyplynuly jednoznačné požadavky na zkrácení doby procesu schvalování žádosti a na zlepšení komunikace mezi žadateli a administrátory programu. Hlavním důvodem je velmi dlouhá doba od počátku podání žádosti k její akceptaci a ke konečnému financování.

Z uvedeného grafu č. 9 je patrná kumulace podávání žádostí v konci programového období, což je celkem logické vzhledem k problémům na počátku období. Daleko více znepokojujícím ukazatelem je vývoj schvalování žádostí, který byl v posuzovaném období velmi nárazový. Prostředky mohli žadatelé čerpat k datu 31. 12. 2014, ale vzhledem k tomu, že výdaje byly hrazeny ex post na základě prokázaných plateb, přesahovalo

čerpání, (refundace) prostředků žadatelům i do roku 2015 (Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Graf č. 9 - Průběh zpracování žádostí

Zdroj: Vlastní zpracování (interní zdroj, Central, SFŽP 2017)

Z celkového počtu deseti oslovených žadatelů, kteří realizovali celkem 44 projektů pouze tři neuvažují o podání žádosti v novém programovém období. Z hlediska hodnocení dopadů realizovaných projektů na stav životního prostředí na rozvoj regionu se naprostá většina (8 dotázaných) shodla na pozitivním dopadu, především v oblasti úspor energií a snižování emisí, a tím i zkvalitnění životního prostředí..(Interní zdroj, Závěrečná zpráva Operačního programu Životní prostředí 2007-2013, Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Pro nové programové období 2014-2020 jsou po provedených změnách v oblastech podpory – specifických cílech nastaveny daleko příznivější podmínky pro žadatele o poskytnutí finanční podpory. V oblasti administrace projektů je upřednostňováno elektronické podávání a zpracování žádostí, předpokládá se lepší propojení databází a informačních systémů. To, zejména na počátku nového období, bylo provázeno značnými problémy. Výměna informačního systému Benefil za MS2014+ způsobila

zpoždění v průběhu evidence a zpracování žádostí hned v prvním roce, kdy mohli žadatelé předkládat své návrhy na projekty.

I v novém programovém období budou podporovány projekty v souladu se strategií pro inteligentní, udržitelný a začleňující růst (Strategie Evropa 2020), kde pro Operační program Životní prostředí je určen cíl 3 – snížení energetické náročnosti ekonomiky nejméně o 20%, zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na energetickém mixu o 20% a redukce emisí skleníkových plynů o 30%. Tento cíl je, je plněn v rámci národního cíle Snížení emisí skleníkových plynů a zlepšení kvality životního prostředí, podcíle 1 Zlepšení kvality ovzduší a snížení skleníkových plynů, podcíle 2 Ochrana a udržitelné využívání zdrojů a podcíle 3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech a ochrana přírody a krajiny

Hlavní snahou i nadále zůstává zajistit prostřednictvím finančních zdrojů dostupných v rámci Operačního programu Životní prostředí takové investiční projekty, které přispějí k odstranění ekologických zátěží vzniklých průmyslovou výrobou, zemědělstvím i běžnou lidskou činností ve všech oblastech životního prostředí a pomoci tak nejen zkvalitnit životní podmínky pro současné obyvatele, ale i pro další generace.

6 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo analyzovat a vyhodnotit regionální politiku EU, především z hlediska přínosu realizovaných projektů v oblasti životního prostředí. v průběhu programového období 2007-2013, které byly zajišťovány prostřednictvím dotací poskytovaných v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Vybranou oblastí bylo statutární město Ostrava, neboť to je, z hlediska stavu životního prostředí a zejména ovzduší, jednou z nejvíce sledovaných lokalit.

Práce je rozdělena do tří tematických celků. V úvodní teoretické části jsou definovány základní pojmy související s regionální politikou, představeny základní principy, ze kterých regionální politika EU vychází a blíže popsány jednotlivé etapy jejího vývoje včetně cílů stanovených pro programová období 2007-2013 a 2014-2020.

Druhá část práce je věnována popisu základních charakteristik statutárního města Ostrava z hlediska geografického, demografického, dále z hlediska občasně vybavenosti, cestovního ruchu a především z hlediska životního prostředí.

Třetí část je v úvodu zaměřena na detailnější popis Operačního programu Životní prostředí z hlediska alokace prostředků do jednotlivých prioritních os. Dále je podle stejného kritéria vyhodnoceno čerpání prostředků v rámci regionu Ostravy. Zohledněno je nejen množství realizovaných projektů, ale především objem čerpaných prostředků. Současně je vyhodnocena nejvíce preferovaná oblast podpory, kterou je zcela dle očekávání oblast kvality ovzduší. Podle výsledků hodnocení celého programového období 2007-2013 došlo v oblasti životního prostředí ke zlepšení stavu ve **všech** sledovaných pásmech. Přesto byla Nejvyšším kontrolním úřadem (NKÚ) v únoru 2017 zveřejněna informace o výsledcích kontrolní akce – prověřování čerpání a užití peněžních prostředků na ochranu a péči o přírodu a krajinu v letech 2013-2015, kdy byly čerpány prostředky z OP ŽP prioritní osy 6 – zlepšování stavu přírody a krajiny. Podle závěrů NKÚ nepřinesly dotace do této oblasti podpory výrazné zlepšení. I přes toto stanovisko je ale nutné zdůraznit, že přínos projektů uskutečněných v oblasti životního prostředí, ve všech jeho sférách byl v konečném výsledku pozitivní, což je uváděno i v Závěrečné zprávě OP

Životní prostředí 2007-2013 (Ministerstvo životního prostředí, Státní fond životního prostředí, 2017). V oblasti zlepšování přírody a krajiny bylo v ostravské aglomeraci realizováno menší množství projektů, než v ostatní prioritních osách, nicméně svým zaměřením na obnovu zelených zón, parků a na výsadbu alejí nebo krajinotvorné zeleně, se zcela jistě významnou měrou podílejí na zkvalitnění životního prostředí a tím i na zkvalitnění života obyvatel metropole. Sledovanou oblastí životního prostředí je samozřejmě v Ostravě sféra ovzduší. To je patrné i z objemu čerpaných prostředků v prioritní ose 2, představujícím nadpoloviční většinu z celkové alokace prostředků v uvedeném období, které město Ostrava pro financování projektů z OP ŽP využilo. Investicemi do nákupu moderních technologií, rekonstrukcí stávající zařízení se v programovém období se prostřednictvím realizovaných opatření podařilo snížit imisní zátěže ovzduší. V dalších oblastech podpory došlo ke zvýšení kvality povrchových i podzemních vod a ke zlepšení odpadového hospodářství, byly rekultivovány prostory po těžbě surovin. Dále se výrazně omezil pokles biodiverzity, snížila se půdní eroze či se zvýšila ekologická stabilita krajiny.

Vzhledem k dosaženým zlepšením budou zcela jistě žadatelé o podporu projektů i v novém programovém období v daleko větší míře využívat možnosti čerpat prostředky z Operačního programu Životní prostředí na rozvoj svého regionu. První kroky již byly učiněny, v současné době je v rámci nového programového období vyhlášeno již 77 výzev ve všech podporovaných oblastech. Hlavním předpokladem pro úspěšné čerpání prostředků i v novém programovém období bude také postoj administrátorů operačního programu. Podle názorů příjemců dotací získaných během rozhovorů, je nejpálčivějším problémem časová prodleva mezi dobou podání žádosti a její akceptací. Dalším negativním hlediskem je administrativní náročnost. Většina příjemců, i přes výše uvedené výhrady, předpokládá podání žádosti o finanční podporu svých projektů i v novém programovém období.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní publikace

COGAN, Rudolf, WOKOUN, René., MATES, Pavel. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 2006. 361 s. ISBN 80-7201-608-3.

HUDEČKOVÁ Helena, LOŠŤÁK Michal, ŠEVČÍKOVÁ Adéla. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1 vyd. Praha: Reprografické studio PEF ČZU, 2010. 193 s. ISBN 978-80-213-1413-9

KLÍMOVÁ, Viktorie, ŽÍTEK, Vladimír. *Regionální politika*, Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-2210-4761-7.

KOVÁRNÍK, Jaroslav, STEJSKAL, Jan. *Regionální politika a její nástroje*, Praha: Portál, s.r.o., 2009, ISBN 978-80-7367-588-2

MATES, Pavel, WOKOUN, René a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. JUDr. Jiří Gospič, CSc.; ing. Erich Handl; PhDr. Jaroslava Kadeřábková, CSc.; doc. ing. Jaroslav Macháček, CSc.; doc. ing. Jiří Patočka, CSc.; RNDr. Josef Postránecký; ing. Alois Slepíčka, DrSc.; JUDr. Karel Svoboda, CSc.; ing. Petr Toth. 1. vy. Praha: PROSPEKTUM, 2001. 200 s. ISBN 80-7175-100-6.

MATOUŠKOVÁ., Zdena., MACHÁČEK, Jaroslav, POSTRÁNECKÝ, Josef, TOTH, Petr, *Regionální a municipální ekonomika*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000. 156 s. ISBN 80-245-0052-3.

WOKOUN René, MALINOVSKÝ Jan, DAMBORSKÝ MILAN, BLAŽEK Jiří a kol. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, René. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, René. *Regionální a strukturální politika (politika soudržnosti) Evropské unie v programovém období 2007-2013*. Urbanismus a územní rozvoj, 2007, č 1., s.3

Interní zdroj, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 20017

Interní zdroj, Závěrečná zpráva Operačního programu Životní prostředí 2007-2013, Ministerstvo životního prostředí, 2017

7.2 Internetové zdroje

Arnika. *Znečišťovatelé* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: http://arnika.org/soubory/dokumenty/toxicke-latky/IRZ/IRZ2013/2013_Moravskoslezsky_kraj.pdf

Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů* [online]. cit. 2017-03-01]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__554821#profil31308=page%3Dprofil-uzemi%26rqup%3DA%26rouska%3Dtrue%26pvo%3DPU-SLDB-3%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26zoomWindow%3Dtrue%26clsp%3D31308&w=

Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__554821#profil31308=page%3Dprofil-uzemi%26rqup%3DA%26rouska%3Dtrue%26pvo%3DPU-SLDB-3%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26zoomWindow%3Dtrue%26clsp%3D31308&w=

Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__554821#profil31308=page%3Dprofil-uzemi%26rqup%3DA%26rouska%3Dtrue%26pvo%3DPU-SLDB-3%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26zoomWindow%3Dtrue%26clsp%3D31308&w=O sob

Český statistický úřad. *Zabezpečení zdravotní péče* [online]. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&katalog=31737&pvo=ZDR09D>

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strategie regionálního rozvoje 2007-2013* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Archiv/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strategie regionálního rozvoje 2014-2020* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strategie regionálního rozvoje 2014-2020* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Zaměstnanost* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?stat=2000000000110&obdobi=A&rok=2017&uze mi=0&send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.pohled=1&_piref37_240429_37_240428_240428.xslselect=nazev&_piref37_240429_37_240428_240428.xslorder=1&_piref37_240429_37_240428_240428.xslmapatag=okresy&_piref37_240429_37_240428_240428.xslmapasloupec=&_piref37_240429_37_240428_240428.usr1=0

Ministerstvo životního prostředí. *Legislativa* [online]. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/main_topic.xsp?documentId=5b17dd457274213ec12572f3002827de

Operační program Životní prostředí. *Prioritní osa 1* [online]. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/367/prioritni-osa-1/>

Operační program Životní prostředí. *Prioritní osa 2* [online]. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-13.cz/sekce/368/prioritni-osa-2>

Operační program Životní prostředí. *Prioritní osa 3* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/369/prioritni-osa-3>

Operační program Životní prostředí. *Prioritní osa 4* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/370/prioritni-osa-4/>

Operační program Životní prostředí. *Prioritní osa 5* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/371/prioritni-osa-5/>

Operační program Životní prostředí. *Prioritní osa 6* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/372/prioritni-osa-6/>

Operační program Životní prostředí. *Prioritní osa 7* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/373/prioritni-osa-7/>

Operační program Životní prostředí. *Obecné pokyny* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/obecne-pokyny/>

Operační program Životní prostředí. *Program* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/o-programu/>

Ostrava. *Ostrava* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/turista/turista-oficialni-stranky-mesta>

Ostrava. *Ostrava* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.ostravainfo.cz/cz/o-ostrave/historie/>

Ostrava. *Ostrava* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: www.ostravainfo.cz/cz/o-ostrave/ve-zkratce

Ostrava. *Ostrava* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/mestske-obvody>

Ostrava. *Ostrava* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <https://www.ostravainfo.cz/cz/objevuj-ostravu/top-10>

Ostrava. *Ostravainfo* [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://regiony.lusa.cz/moravskoslezsky-kraj>

Ostrava. *Životní prostředí* [online]. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/zivotni-prostredi/dokumenty-materialy-studie/dokumenty-materialy-studie/report_zp_2014.pdf

Strukturální fondy. *Evropská komise* [online]. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/erdf/

Strukturální fondy. *Fondy EU* [online]. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

Strukturální fondy. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EUhttps://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>

Strukturální fondy. *Strategie* [online]. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/1842fbd3-3d3f-4b24-91dc-1d398449ab41/Rozhodnuti-rady-o-strategickych-smerech-Spolecenst_1

Strukturální fondy. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007->

2013/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013

Strukturální fondy. Strukturální fondy [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

Strukturální fondy. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: [https://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/A9396B86098ACA1FC1257ACD003EC9A4/\\$FILE/867%20uv121128.0867.pdf](https://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/A9396B86098ACA1FC1257ACD003EC9A4/$FILE/867%20uv121128.0867.pdf)

Strukturální fondy. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Predbezne-podminky)

Strukturální fondy. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Narodni-strategicky-referencni-ramec>

Strukturální fondy. *Národní rozvojový plán 2007-2013* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>)

Strukturální fondy. *Strategické dokumenty 2007-2013* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013>)

Strukturální fondy. *Dohoda o partnerství* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>

Strukturální fondy. *Životní prostředí* [online]. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>

8 Přílohy

Příloha č. 1.....Celková alokace prostředků v rámci OP ŽP 2007-2013

Příloha č. 2.....Přehled čerpání prostředků Operačního programu Životní prostředí za období 2007-2013

Příloha č. 3.....Rozhovory s příjemci dotací

8.1 Příloha č. 1 – Celková alokace prostředků v rámci OP ŽP 2007-2013

Operační program	Celková alokace podpory 2007- 2013		A			
			Podané žádosti			
	mil. CZK	mil. EUR	očet	mil. CZK	il. EUR	%
						6/3*100
1	2	3	4	5	6	7
Oblast podpory 1.1	44 969	1 719	345	111 082	4 111	239
Oblast podpory 1.2	5 445	201	44	11 499	426	211
Oblast podpory 1.3	2 743	103	76	5 512	204	198
Prioritní osa 1	53 156	2 024	265	128 093	4 740	234
Oblast podpory 2.1	7 412	273	991	13 184	488	179
Oblast podpory 2.2	12 148	445	383	42 245	1 563	351
Prioritní osa 2	19 560	718	374	55 428	2 051	286
Oblast podpory 3.1	2 260	85	84	9 149	339	396
Oblast podpory 3.2	25 487	965	446	60 716	2 247	233
Prioritní osa 3	27 747	1 051	430	69 865	2 585	246
Oblast podpory 4.1	15 871	606	455	49 550	1 834	302
Oblast podpory 4.2	6 168	233	53	12 221	452	194
Prioritní osa 4	22 040	839	708	61 770	2 286	272
Oblast podpory 5.1	1 662	63	53	5 655	209	334
Prioritní osa 5	1 662	63	53	5 655	209	334
Oblast podpory 6.1	559	21	8	971	36	170
Oblast podpory 6.2	2 350	88	34	6 022	223	252
Oblast podpory 6.3	2 027	76	306	4 147	153	203
Oblast podpory 6.4	6 018	231	928	17 216	637	276
Oblast podpory 6.5	2 143	82	007	6 875	254	312
Oblast podpory 6.6	1 842	69	99	4 339	161	234
Prioritní osa 6	14 940	566	422	39 571	1 464	259
Oblast podpory 7.1	2 109	79	31	5 059	187	237
Prioritní osa 7	2 109	79	31	5 059	187	237
Oblast podpory 8.1	2 315	88	75	2 907	108	122
Oblast podpory 8.2	921	35	50	836	31	90
Prioritní osa 8	3 237	123	25	3 744	139	113
OPŽP	144 450	5 463	9 708	369 185	13 662	250
Celkem FS	125 739	4 754	1 202	318 899	11 801	248
Celkem EFRR	18 711	708	506	50 286	1 861	263

Poznámky:

- Směnný kurz 1:27,022 je použit pro sloupce 6, 10 a 14

Zdroje MSC2007 a IS Central ke dni 13.2.2017

8.2 Příloha č. 2 – Přehled čerpání dotací (Ostrava, OP ŽP 2007-2013)

Zdroj: vlastní zpracování, databáze Central, Ministerstvo životního prostředí, 2017

Prioritní osa	Oblast podpory	Počet dotací	CV	CZV	ERDF	FS	SFŽP	VZ veřejné	VZ soukromé
1		18	799,96	546,76	0,00	464,74	25,30	26,30	0,00
	1.1.	6	708,67	462,76	0,00	393,34	23,14	17,90	0,00
	1.3.	12	91,29	84,00	0,00	71,40	2,16	8,40	0,00
2		77	6 971,85	5 429,55	0,00	3 539,99	91,79	19,87	1 611,09
	2.1.	39	1 188,28	951,50	0,00	802,55	7,25	19,87	80,27
	2.2.	38	5 783,57	4 478,05	0,00	2 737,44	84,54	0,00	1 530,82
3		131	2 239,84	1 442,45	0,00	1 172,16	58,08	193,15	16,62
	3.1.	4	54,93	42,45	0,00	17,12	1,45	23,07	0,81
	3.2.	127	2 184,91	1 400,00	0,00	1 155,04	56,63	170,08	15,81
4		34	358,47	298,86	0,00	140,70	19,04	4,38	112,74
	4.1.	28	327,42	271,89	0,00	138,44	19,04	2,02	112,40
	4.2.	6	31,05	26,97	0,00	2,26	0,00	2,36	0,34
5		11	101,13	81,17	59,55	0,00	4,02	8,96	8,64
	5.1.	11	101,13	81,17	59,55	0,00	4,02	8,96	8,64
6		35	261,17	225,70	198,75	0,00	11,95	14,13	0,49
	6.1.	2	7,26	7,26	6,35	0,00	0,91	0,00	0,00
	6.2.	2	13,09	12,83	10,49	0,00	0,67	0,79	0,49
	6.3.	4	80,93	78,70	74,60	0,00	4,02	0,08	0,00
	6.4.	5	115,65	91,69	81,13	0,00	4,58	5,98	0,00
	6.5.	20	39,13	30,49	22,16	0,00	1,52	6,81	0,00
	6.6.	2	5,11	4,73	4,02	0,00	0,25	0,47	0,00
7		10	51,99	46,90	39,92	0,00	0,00	4,50	0,19
	7.1.	10	51,99	46,90	39,92	0,00	0,00	4,50	0,19
		316							
Celkem (v mil. Kč)			10784,41	8071,39	298,22	5317,59	210,18	271,29	1749,77

8.3 Příloha č. 3 – Rozhovory s příjemci dotací

Respondent č. 1 – veřejný sektor – počet projektů: 4

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Proces podání žádostí je velice časově náročný. Vzhledem k tomu, že mnohé projekty (v tomto případě, řekněme hasičské") se řídí obecnými pravidly, specifickými pravidly výzvy a dále pravidly, která určuje MV ČR, potažmo GŘ HZSČR. Dále je nutno brát ohled, že jsme OOS (organizační složka státu), tedy je potřeba zohlednit vazbu na státní rozpočet. Skloubit veškeré potřebné procesy vyžaduje mnoho úsilí.

2.) jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Máme v současném programovacím období více projektů. U jednoho konkrétního projektu došlo ke zpoždění realizace téměř o jeden rok a to z důvodu, že zahraniční partner projektu nedodal požadované dokumenty.

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady?

S neuznatelnými výdaji se počítá vždy již u předkládání projektu. Samozřejmě je to zásadní problém, ale je potřeba zvážit již dopředu, zda je žadatel schopen dofinancovat náklady, které sice souvisí s projektem, ale jsou neuznatelné, či je lepší hledat jinou výzvu.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Naše měkké projekty jsou vůči životnímu prostředí neutrální. U stavebních projektů došlo ke snížení energetické náročnosti, u techniky samozřejmě v rámci nových technologií taktéž.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Samozřejmě, všechny projekty jsou směřovány k vyšší akceschopnosti při záchraně majetku, zdraví a životů obyvatel a návštěvníků regionu.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Předkládané projekty vycházejí ze specifických požadavků. Tedy nepředkládáme projekty, které by bylo nutno zásadně měnit. Samozřejmě občas je potřeba provést změny, např. v rozpočtu, ale tento problém souvisí s problematikou veřejných zakázek.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhli/a? XXX..

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

Již jsme předložili dva projekty, v dalších projektech participujeme a stále hledáme možnosti jak využít evropské fondy.

Respondent č. 2 – veřejný sektor – počet projektů: 1

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Proces byl náročný, protože u ostatních škol vedl administrativu od počátku až do konce MSK, naše škola, protože jsme pro chybu v zadání byli z prvotního seznamu vyškrtnuti, musela celou administrativu včetně veřejné zakázky, účetnictví, vedení v BENEFILE, monitorovací zprávy vést sami. Bez jakýchkoliv odborných znalostí.

2.) jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Tuším 2 roky předem

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady?

Neuznatelné náklady - vícepráce -financoval MSK. Tyto prostředky nám, posléze převedeny na účet Moravskoslezskému kraji, byly vráceny v roce 2016.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Podstatně nižší spotřeba GJ na vytopení budovy.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Snížila se spotřeba GJ na vytopení budovy, tím se mohou ušetřené finanční prostředky použít na rozvoj školy. V neposlední řadě budova školy novou fasádou "ožila". Zmizela šedá nevzhledná fasáda, rezavá kovová okna...

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Projekt zcela splnil naše očekávání.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhl/a?

Proces úhrady finančních prostředků na počátku roku. Čekalo se až do března na úhradu faktur z konce prosince 2011. Dnes je možná proces úhrady rychlejší.

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

Ne

Respondent č. 3: – veřejný sektor –počet projektů: 1

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Reagování na výzvu a podání žádosti bylo jen prvním krokem k realizaci projektu. Celková doba trvání projektu od vypracování projektové dokumentace a energetického auditu po celkové schválení projektu (včetně všech výběrových řízení) činila cca 12 měsíců. Podání prvotní žádosti vč. všech požadovaných podkladů (pokud již máte PD) trvala cca 30 dní. Administrativní zátěž bych v této fázi odhadoval na 80 hodin.

2.) Jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Viz první odpověď. Začátek projektu se mohl přesněji naplánovat až v průběhu schvalovacího procesu (po podání prvotní žádosti).

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady?

S neuznatelnými náklady jsme počítali již v prvotní fázi. Z energetického auditu (který v žádosti předkládáte) se neuznatelné náklady dají odvodit.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Realizací projektu došlo ke skutečnému snížení CO₂ o 135,8170 t/rok a snížení spotřeby energie o 1244 GJ/rok.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Projekt řešil revitalizaci učňovských dílen SŠSD. Došlo zde nejen k úsporám energií, ale také ke zlepšení kvality vzdělávání v MSK.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Projekt splnil naše očekávání a vzhledem k již připravené PD a auditu, nebylo třeba původní záměr upravovat.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhl/a?

Navrhnul bych zlepšení komunikace mezi jednotlivými účastníky projektu na SFŽP. Požadované dokumenty jsme neustále na SFŽP zasílali opakovaně (jeden člověk ve schvalovacím procesu je zarchivoval a další je již nedostal).

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

V současné době naše škola nepředpokládá reagování na výzvy v této oblasti (v jiných oblastech jsme samozřejmě aktivní a do projektů vstupujeme).

Respondent č. 4: – veřejný sektor –počet projektů: 2

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Proces podání žádosti byl mnohem jednodušší v minulém období než v tomto. Když podáte žádost a je třeba doplnit další údaje nebo dokumenty, tak na doplnění máte 4-5 dnů, což je velmi krátká doba (vyjádření hygieny, hasičů, staveného úřadu, statické posudky apod.). Výzvu k doplnění můžete poskytovatel zaslat jen 2x a pak je žádost vyloučena z hodnocení. Regenerace plochy zeleně 29. dubna x středisko "Odra". V metodických pokynech a nebo ve výzvách není vždy jasně specifikováno jaké náležitosti mají mít doložené dokumenty (typy razítek, podpisy, lhůty platnosti, doložení kopií prostých, originálů apod.).

2.) jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

- Podání žádosti 16.8.2011
- Rozhodnutí o zařazení do zásobníku projektů 4.5.2012 (projekt nebyl vybrán pro podporu – nedostatek financí)
- Rozhodnutí o poskytnutí dotace 25.1.2013
- Předpokládané ukončení realizace žádost 30.11.2012
- Ukončení realizace skutečnost 11.12.2013

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady?

Neuznatelné náklady byly ve výši 25% celkových nákladů, takže to byla pro příjemce přiměřená finanční zátěž.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Realizací projektu došlo ke zlepšení podmínek bydlení na sídlišti, jelikož projekt řešil sídlištní zeleň. Byla upravena a nově osázena nevzhledná a nevyužitá místa na sídlišti, proběhla regenerace keřů a dřevin, nová výsadba květin, byly ošetřeny vzrostlé stromy.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Projekt určitě přispěl k rozvoji města i regionu, zvýšil se podíl zeleně ve městě, vznikly nové odpočinkové zóny, byla provedena probírka a ošetření dřevin, která by jinak zřejmě nebyla provedena vč. nové výsadby.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Projekt splnil očekávání.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhli/a?

Přesné specifikace požadavků na předkládané dokumenty v metodických pokynech a výzvách. Delší časový úsek k výzvám k doložení dokumentů (když už hodnocení trvá tak dlouho). Zjednodušení administrace – nepožadovat např. CBA dle objemu finančních prostředků na projekt u všech os stejně, ale spíše dle zaměření jednotlivých os a také žadatelů. Je-li žadatelem obec, nebo příspěvková organizace, která poskytuje veřejnou službu zdarma, je nesmyslné aby dokládala CBA, když nemá žádné příjmy

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

Ano

Respondent č. 5: – veřejný sektor –počet projektů: 2

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Žádosti za nás podával náš zřizovatel Moravskoslezská kraj

2.) jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

První žádost v roce 2008 podaná MSK nebyla úspěšná, druhé podání za ZUŠ v roce 2010 již bylo úspěšné, ale 2x jsme museli soutěžit zadavatele veřejné zakázky a také aktualizovat projektovou dokumentaci a tím se vyřizování prodloužilo až do roku 2013, v roce 2013 proběhla jak celá realizace, tak vyúčtování

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady? na neuznatelné náklady poskytl

Prostředky zřizovatel a to v plné výši.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Snížení nákladů na vytápění.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?) Ne.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Očekávání splněno, původní záměr byl mírně upraven v zateplení střech - nižší náklady protože nebyly po odkrytí povrchu nutné takové práce, které byly v projektech navrženy.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhl/a?

1,5 roku jsme čekali na zhodnocení projektů - dočkali jsme se ho až v prosinci 2015, kdy realizace a vyúčtování bylo ukončeno v roce 2013, po roce (prosinec 2014) jsme žádali vyhodnocení a čekali jsme celý další rok - zpracovávala nás spousta referentů, noví se vždy museli nějakou dobu seznamovat s projektem a vlekle se to....

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

Ne

Respondent č. 6: – soukromý sektor –počet projektů: 1

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Administrativně hodně náročné, pro zpracování podkladů spolupracoval náš podnik i s externí firmou. Částečně to bylo způsobeno rozsahem naší žádosti, která zahrnovala nejen zpracování DPP, ale i výstavbu nových stanic a retranslací.

2.) jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Samotný projekt byl časově i finančně náročný a bez přidělení dotace by nebyl realizován. Projekt byl připravován cca 1 rok.

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady? Neuznatelné náklady jsme neměli.

Celá stavba proběhla v souladu s projektem.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Projekt přímo životní prostředí neovlivnil. Projekt částečně podpořil řešení ochrany území před povodněmi.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Přínosem lze rozumět lepší informovanost o aktuální situaci v povodí např. při povodních. Byl přínosem pro rozvoj regionu.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Projekt uspokojil naše požadavky a byl začleněn do našeho monitorovacího systému.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhl/a?

Zjednodušení požadavků na podklady.

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

V zásadě ano, pokud bude dotace splňovat naše představy o rozvoji podniku a naše finanční možnosti. V nejbližší době však nemáme konkrétní projekt, se kterým bychom žádali o dotaci.

Respondent č. 7: – veřejný sektor –počet projektů: 8

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

V programovém období 2007-2013 patřil mezi administrativně méně náročné a "uživatelsky přívětivé" např. OPŽP (zvláště pokud se přihlédne k poměrně vysokým objemům dotace). Naopak administrativně náročné byly projekty v rámci OPLZZ a také ROP.

2.) jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Vypsání samotné žádost nebylo časově náročné - cca 1 týden. Časově náročné bylo zajištění příloh, zejména projektových dokumentací, vyjádření stavebního úřadu atp. Také byl problém skloubit termíny výzvy s termíny zasedání zastupitelstva, které zasedá jednou za tři měsíce. Dalším problémem bylo to, že specialisté, kteří přílohy zpracovávali, často požadavkům poskytovatele dotace nerozuměli a nebyli schopni jim vyhovět. Docházelo k častým opravám, což proces zpracování žádostí značně prodlužovalo.

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady?

Rozhodujícím. U projektů, kde výše dotace nebyla alespoň 40 %, se žádosti nezpracovávaly.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Snížily se emise CO₂ a znečišťujících látek při výrobě tepelné energie.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu?

Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně - jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Vzhledem k tomu, že se jednalo o projekty revitalizace veřejných budov za účelem snížení energetické náročnosti, přispěly projekty pozitivně ke zlepšování stavu ovzduší v rámci regionu. Co se týká využití předmětu podpory, zde je význam spíše jen pro obec, případně určitou lokalitu v rámci obce, a občany kteří v lokalitě žijí.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Ve většině případů projekty splnily naše očekávání.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhli/a?

Kompletní elektronizace podávání žádostí je sice dobrý úmysl, ale vzhledem k tomu, že veškeré dokumenty musíme uchovávat fyzicky ve spisech, k usnadnění administrace prakticky nedošlo. V podstatě se jedná o neustálý proces skenování, tisku, převodu formátů, ukládání...

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

Ano, již jsme několik žádostí podali.

Respondent č. 8: – soukromý sektor – počet projektů: 9

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Pro prvopředkladatele, který ještě nemá zkušenosti s předkládáním žádostí a jehož zkušenosti v oblasti dotací jsou nulové to může být komplikované. To však nelze klást za vinu poskytovateli dotace. V takových případech však manažeři příslušného poskytovatele spolupracují, pomáhají a radí. Naše zkušenost je OK, dávali jsme sice první žádost, ale máme obecné zkušenosti v dotacích.

2.) Jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Nepočítáme-li shromažďování potřebných úředních dokumentů, projektu, auditu atd, tak vlastní zpracování je otázkou dvou, tří týdnů. Začátek nebyl ovlivněn zpožděním žádosti, ale potřebou zahájit stavební práce na jaře.

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady?

Nerozumím přesně. Již na začátku bylo stanoveno, jaké náklady jsou uznatelné a jaké ne. Jiná věc jsou změny v projektu. Zde se bilancovaly méněnáklady a vícenáklady. Vše co bylo nad schválený limit spadlo do neuznatelných (což je logické riziko investora). SFŽP však na závěr programu, aby zužitkoval všechny prostředky vyhlásil možnost dodatečně požádat o navýšení dotace až do výše takto vzniklých neuznatelných (ale ve vztahu k realizaci projektu "v principu uznatelných") nákladů.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Klasické zateplení a úspory energie doprovázené snížením emisí.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Ekonomický rozvoj možná nepřímo (snížení emisí=méně smogu=méně regulace=méně ekonomických ztrát). Primárně se jedná u projektů na zateplení o zlepšení životního prostředí.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Projekt splnil očekávání i plánované indikátory. Samozřejmě, že při vlastních stavebních pracích došlo z objektivních důvodů ke změnám v projektu. Změnových listů bylo asi 15, ale to je u staveb normální.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhli/a?

SFŽP má implementaci zvládnutou dobře a se systémem Benefill se pracuje dobře. Přiměřeně však platí, to co v otázce 1. Proto je výhodné pro nezkušené příjemce, aby si nasmlouvali kvalitní poradenskou firmu na zpracování žádosti a dotační management.

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

Jsme poradenská firma, která s příjemcem dotace dlouhodobě spolupracuje i v jiných oblastech. Lze předpokládat, že některá z jeho poboček se na nás v novém programovém období obrátí o pomoc.

Respondent č. 9: – soukromý sektor –počet projektů: 5

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Podání žádostí odpovídalo současným standardům poskytovatelů dotací.

2.) Jakém časovém horizontu byla žádost o poskytnutí dotace zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Délka zpracování žádostí přesahovala rámec předpokládaných termínů přípravy, resp. byla tak dlouhá, že se nedalo předem odhadnout kdy bude realizace zahájena.

3.) Jakým způsobem ovlivnily čerpání dotačních prostředků neuznatelné náklady?

Neuznatelnost nákladů není žadatel schopen ovlivnit. Nebylo jednotné. Záleželo na posouzení jednotlivých projektových manažerů.

4.) Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Naše projekty měly revitalizační charakter. Pozitivně ovlivnily přírodní charakter území v němž byly realizovány.

5.) Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano, v jaké oblasti konkrétně – jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Pro stav ŽP ano.

6.) Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Realizované akce splnily předpoklady projektových dokumentací.

7.) Jaká zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhli/a?

Na dodržování termínů nevázat jen žadatele, ale také administrátory poskytovatele dotací.

8.) Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

Budou-li požadavky poskytovatele dotace pro přiznání dotace splnitelné, pak ano.

Respondent č. 10: – veřejný sektor –počet projektů: 3

1.) Jak vnímáte proces podání žádosti z hlediska náročnosti - jak administrativně náročný byl proces podání žádosti?

Příprava k podání žádosti byla dosti složitá, zajištění projektové dokumentace, energetických auditů a všech podkladů pro podání žádosti a jejich zpracování odpovídající pokynům poskytovatele dotace vč. projednání a schválení v orgánech obce a statutárního města

2. V jakém časovém horizontu byla žádost zpracována - nebyl tím ovlivněn plánovaný začátek projektu?

Po podání žádosti o dotaci byla dost dlouhá prodleva, než jsme dostali oznámení o akceptaci a mohlo jsme zahájit přípravu a výběr zhotovitele díla.

3. Jakým způsobem ovlivnily čerpání neuznatelné náklady?

Neuznatelné náklady byly v docela nízké výši oproti dotaci, realizaci díla neovlivnily, jejich financování bylo podpořeno z rozpočtu Statutárního města.

4. Jakým pozitivním způsobem ovlivnil vámi realizovaný projekt životní prostředí?

Došlo ke zlepšení prostředí ve školách, výměna nových oken za stará a nefunkční a celkové zateplení objektů ovlivnilo snížení energetických nákladů a úsporu při vytápění jednotlivých objektů škol.

5. Ovlivnil vámi realizovaný projekt v konečném výsledku rozvoj regionu? Pokud ano , v jaké oblasti konkrétně - jakým způsobem? (Vnímáte vámi realizovaný projekt jako přínos pro regionální rozvoj města, pro stav ŽP?)

Neumím posoudit jest-li tyto projekty ovlivnily rozvoj regionu, ale určitě byl přínosem jak pro obec tak pro provoz jednotlivých škol.

6. Do jaké míry splnil vámi realizovaný projekt vaše očekávání nebo bylo nutné změnit či upravit původní záměr?

Realizovaný projekt splnil veškeré naše požadavky, které jsme d projektu očekávali a jak jsme si je zadali do projektové dokumentace.

7. Jak zlepšení procesu čerpání dotací byste navrhli?

Proces čerpání dotací je náročný hlavně časově. Doba od přípravy podkladů pro dotaci po závěrečné ukončení dotace dosti zdlouhavá např. u jednoho z projektů od roku 2007 a ž do roku 2016. Náročné je i zpracování a zapracování veškerých údajů do programu, který sleduje celý průběh dotace.

8. Předpokládáte podání žádosti i v novém programovém období?

V současné době již nepřipravuji žádné dotace, ale jiní kolegové se podílejí na zajištění podkladů pro zpracování dalších žádostí o dotaci nejen v rámci OP Životní prostředí, ale i v jiných programech.